

Bruselis, 2022 10 28
C(2022) 7945 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti krizės sąlygomis reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, sistema

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti krizės sąlygomis reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, sistema

1. 1. RUSIJOS AGRESIJA PRIEŠ UKRAINĄ, JOS PASEKMĖS ES EKONOMIKAI IR LAIKINŲJŲ VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONIŲ POREIKIS

- (1) 2022 m. vasario 22 d. vyriausybės nekontroliuojamas Ukrainos Donecko ir Luhansko regionų teritorijas Rusija neteisėtai pripažino nepriklausomais subjektais. 2022 m. vasario 24 d. Rusija pradėjo neišprovokuotą ir nepagrįstą karinę agresiją prieš Ukrainą. Europos Sąjunga (ES) ir tarptautiniai partneriai nedelsdami reagavo į šiurkštų Ukrainos teritorinio vientisumo, suvereniteto ir nepriklausomybės pažeidimą ir įvedė ribojamąsias priemones (sankcijas). Sankcijos taip pat įvestos Baltarusijai dėl jos vaidmens sudarant palankesnes sąlygas Rusijos karinei agresijai. Per tolesnes savaites buvo priimta papildomų priemonių, o kitos gali būti priimtoms priklausomai nuo situacijos pokyčių. Tam tikrų ekonominių atsakomųjų ribojamųjų priemonių¹ nusprendė imtis pati Rusija.
- (2) Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą, įvestos sankcijos ir atsakomosios priemonės, kurių ėmėsi, pavyzdžiui, Rusija, turės ekonominių padarinių visai vidaus rinkai. ES įmonės gali nukentėti įvairiais būdais, tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai. Gali mažėti paklausa, nutrūkti esamos sutartys ir projektai (ir dėl to sumažėti apyvarta), sutrikti tiekimo grandinės, visų pirma žaliavų ir žaliavinių produktų, tapti nepasiekiami arba ekonomiškai neįperkami kiti gamybos ištekliai.
- (3) Dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą sutriko tam tikrų produktų importo iš Ukrainos į ES (ypač grūdų ir augalinių aliejų) ir ES eksporto į Ukrainą tiekimo grandinės. Energijos rinkai didelį poveikį padarė elektros energijos ir dujų kainų padidėjimas ES. Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą tikimybė energijos rinką jau veikė kelios savaitės iki fizinės agresijos. Didelės energijos kainos daro poveikį keliems ekonomikos sektoriams, įskaitant kai kuriuos iš tų, kurie labiausiai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos, pavyzdžiui, transporto ir turizmo sektorius. Poveikis juntamas ir finansų rinkose, visų pirma nerimaujama dėl likvidumo ir kintamumo prekybos biržos prekėmis rinkoje. Dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą taip pat vyksta didžiulė priverstinė Ukrainos piliečių migracija tiek šalies viduje, tiek į kaimynines šalis: pabėgėlių srautas į ES yra beprecedentis, o tai turi didelių humanitarinių ir ekonominių pasekmių.
- (4) Geopolitinė krizė, kurią sukėlė Rusijos agresija prieš Ukrainą, taip pat itin smarkiai smogė žemės ūkiui, maisto perdirbimo, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriams. Didelės energijos kainos lemia dideles trašų kainas. Be to, trašų tiekimui poveikį daro

¹ Pavyzdžiui, 2022 m. kovo 6 d. Rusijos Federacijos Vyriausybė priėmė Dekretą Nr. 299 „Dėl metodikos, pagal kurią nustatoma patento savininkui mokėtinos kompensacijos suma, kai sprendžiama dėl išradimo naudojimo, naudingojo modelio, sprendimo dėl išradimo naudojimo negavus sutikimo ir jos mokėjimo tvarkos, 2 dalies pakeitimo“. Šiuo pakeitimu numatoma „nekompensuoti už patentų savininkų iš užsienio valstybių, kurios vykdo „nedraugiškus veiksmus“, išradimo, naudingojo modelio ar pramoninio dizaino naudojimą“.

taikomi trąšų importo iš Rusijos ir Baltarusijos apribojimai. Nuo krizės veikiausiai labai nukentės grūdų (ypač kukurūzų ir kviečių), aliejingųjų sėklų (saulėgrąžų, rapsų) ar krakmolo darinių tiekimas iš Ukrainos ir Rusijos į ES, todėl smarkiai išaugs gyvulių pašarų kainos. Sudėtinis šio išlaidų energijai, trąšoms, grūdams ir aliejams padidėjimo poveikis labiausiai juntamas gyvulininkystės sektoriuje². Ukraina taip pat yra svarbi augalinių aliejų (ypač saulėgrąžų) gamintoja ir eksportuotoja, todėl nuo šių produktų kainų augimo kenčia ir yra priversti ieškoti pakaitalų maisto perdirbimo sektoriaus veiklos vykdytojais.

- (5) Nerimą taip pat kelia ir tai, kad dėl karo ar sankcijų į Ukrainą ir galbūt taip pat į Rusiją ir Baltarusiją ES produktų toliau vežti neįmanoma. Labiausiai būtų paveikti vynų ir spiritinių gėrimų, perdirbtų maisto produktų (įskaitant perdirbtus vaisius ir daržoves), šokolado, konditerijos gaminių, kūdikių pradinio maitinimo mišinių ir gyvūnų augintinių ėdalo sektoriai (Rusijos atveju), vaisių ir daržovių sektorius (Baltarusijos atveju) ir daugumos žemės ūkio produktų sektorius (Ukrainos atveju).
- (6) Situaciją apsunkina ne tik smarkus gamybos sąnaudų augimas, iš dalies dėl azoto trąšų sąnaudų padidėjimo, kurį sukėlė didžiulis gamtinių dujų kainų šuolis, bet ir tiesioginis energijos naudojimas žemės ūkio produktų gamybos procesuose. Kadangi Rusija ir Baltarusija yra svarbios visų trijų pagrindinių trąšų (azoto, fosforo ir kalio) gamintojos ir eksportuotojos, trąšų kainos dėl sankcijų išaugs dar labiau.
- (7) Šiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė priimti šį komunikatą ir nustatyti valstybės pagalbos priemonių, kurių valstybės narės gali imtis, kad atitaisytų ekonominę Rusijos agresijos prieš Ukrainą, ES ir tarptautinių partnerių po to įvestų sankcijų ir atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi, pvz., Rusija³, poveikį, suderinamumo su vidaus rinka vertinimo kriterijus. Siekiant sušvelninti tiesioginius neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius Europos Sąjungoje, išsaugoti ekonominę veiklą bei darbo vietas ir palengvinti struktūrinius koregavimus, kurių reikia reaguojant į naują ekonominę situaciją, susiklosčiusią dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, labai svarbus koordinuotas valstybių narių ir ES institucijų ekonominis atsakas.

1.1. Europos Sąjungos ir tarptautinių partnerių įvestos sankcijos

- (8) Rusijai pradėjus neišprovokuotą ir nepagrįstą agresiją prieš Ukrainą, Europos Sąjungos Taryba susitarė dėl kelių ribojamųjų priemonių rinkinių.
- (9) 2022 m. vasario 23 d. Taryba susitarė dėl dokumentų rinkinio, apimančio: i) tikslines sankcijas 351 Rusijos Valstybės Dūmos nariui ir dar 27 asmenims, ii) ekonominių santykių su vyriausybės nekontroliuojamomis Ukrainos Donecko ir Luhansko regionų

² Ukraina yra ketvirta pagal dydį ES išorės maisto tiekėja ir labai svarbi grūdų tiekėja (jos tiekiami produktai sudaro 52 % kukurūzų, 19 % paprastųjų kviečių ES importo), augalinių aliejų (23 %) ir aliejingųjų sėklų (22 %, ypač rapsų – 72 %). Maisto kainos pasaulyje jau dabar aukštos ir dėl šios situacijos gal dar didėti.

³ Pavyzdžiui, remiantis atitinkama PINO pasaulinės prekių ženklų duomenų bazės, PINO pasaulinės dizaino duomenų bazės, „PatentSight“ duomenų bazės informacija, 2022 m. kovo mėn. Rusijoje veikiančioms ES įmonėms priklausė apie 150 000 prekių ženklų, 2 000 pramoninio dizaino vienetų ir 44 000 patentų. Rusijoje saugomi ES įmonių prekių ženklai daugiausia susiję su šiais sektoriais: farmacijos, kosmetikos, automobilių, chemijos ir vartojimo prekių, mados ir prabangos prekių. Dėl 2022 m. kovo 6 d. Rusijos Vyriausybės dekreto Nr. 299 (žr. 1 išnašą) dėl patento savininkui mokėtinos kompensacijos metodikos pakeitimo formuluotės miglotumo ir ES įmonių bei jų nematerialiojo turto ekonominės pozicijos Rusijoje tokia atsakomoji priemonė gali turėti potencialiai platų ir žalingą poveikį ES įmonėms.

teritorijomis apribojimus ir iii) Rusijos galimybių naudotis ES kapitalo ir finansų rinkomis ir paslaugomis apribojimus⁴.

- (10) 2022 m. vasario 25 d. Taryba susitarė dėl tolesnių sankcijų Rusijai, kurios apima: i) finansų sektorių, ii) energetikos, kosmoso ir transporto (aviacijos) sektorius, iii) dvejopo naudojimo prekes, iv) eksporto kontrolę ir eksporto finansavimą, v) vizų politiką ir vi) papildomas sankcijas Rusijos ir kitų šalių (įskaitant Baltarusiją) asmenims⁵.
- (11) 2022 m. vasario 28 d. Taryba nusprendė Rusijos orlaiviams uždaryti Europos oro erdvę ir priėmė prevencinių priemonių, kuriomis užtikrinama, kad Rusijos centrinis bankas negalėtų panaudoti savo tarptautinių rezervų taip, kad sumažėtų taikomų priemonių poveikis⁶. Taryba taip pat priėmė papildomas sankcijas Rusijos asmenims⁷.

⁴ 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/259, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 1); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/260 ir 2022/261, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 3; OL L 42 I, 2022 2 23, p. 15); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/262, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 74); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/263 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 77); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/264, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 95); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/265 ir 2022/267, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 98; OL L 42 I, 2022 2 23, p. 114); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/266 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 109).

⁵ 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/327, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 48, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/328, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 49, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/329, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 50, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/330, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 51, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/331, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 52, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/332, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 53, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/333 dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo dalinio sustabdymo (OL L 54, 2022 2 25, p. 1).

⁶ 2022 m. vasario 28 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/334, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama

- (12) 2022 m. kovo 1 d. Taryba priėmė papildomas priemones: i) pašalino atrinktus Rusijos bankus iš SWIFT pranešimų siuntimo sistemos⁸, ii) priėmė kovos su Rusijos valstybinių kanalų „Russia Today“ ir „Sputnik“ skleidžiama dezinformacija priemones⁹.
- (13) Už tai, kad Baltarusija sudarė palankesnes sąlygas karinei agresijai, 2022 m. kovo 2 d. Taryba nusprendė jai įvesti papildomas sankcijas, susijusias su prekyba prekėmis, naudojamomis tabako gaminiams gaminti, mineraliniais produktais, kalio chlorido (kalio karbonato) produktais, medienos gaminiiais, cemento produktais, geležies ir plieno gaminiiais ir kaučiuko gaminiiais. Ji taip pat uždraudė eksportuoti į Baltarusiją arba naudoti Baltarusijoje dvejopo naudojimo prekes ir technologijas, eksportuoti prekes ir technologijas, kurios galėtų prisidėti prie Baltarusijos karinio, technologinio, gynybos ir saugumo vystymo, ir eksportuoti į Baltarusiją mašinas, taip pat apribojo susijusių paslaugų teikimą¹⁰. Be to, Taryba priėmė atskiras priemones 22 Baltarusijos asmenims¹¹.
- (14) 2022 m. kovo 9 d. Taryba priėmė papildomas Baltarusijos finansų sektoriui skirtas priemones, įskaitant draudimą naudotis SWIFT trims Baltarusijos bankams, draudimą sudaryti sandorius su Baltarusijos centriniu banku, finansinių srautų iš Baltarusijos į ES ribojimus ir draudimą tiekti Baltarusijai eurų banknotus¹². Taryba taip pat įvedė

padėtis Ukrainoje (OL L 57, 2022 2 28, p. 1), ir 2022 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/335, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 57, 2022 2 28, p. 4).

⁷ 2022 m. vasario 28 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/336, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 58, 2022 2 28, p. 1), ir 2022 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/337, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 59, 2022 2 28, p. 1).

⁸ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/345, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/346, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 5).

⁹ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/350, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 65, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/351, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 65, 2022 3 2, p. 5).

¹⁰ 2022 m. kovo 2 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/355, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje (OL L 67, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 2 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/356, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje (OL L 67, 2022 3 2, p. 103).

¹¹ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/345, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 2 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/354, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 63, 2022 3 2, p. 5).

¹² Kovo 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/398, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos išitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą (OL L 82, 2022 3 9, p. 1).

papildomas ribojamąsias priemones, susijusias su jūrų navigacijos prekių ir radijo ryšio technologijų eksportu į Rusiją. Be to, Taryba nustatė ribojamąsias priemones dar 160 asmenų¹³. 2022 m. kovo 15 d.¹⁴ Taryba susitarė dėl tolesnių Rusijai skirtų sektorinių ir individualių priemonių. Konkrečiai, Taryba nusprendė: i) uždrausti visus sandorius su tam tikromis valstybės valdomomis įmonėmis, ii) uždrausti teikti visiems Rusijos asmenims ar subjektams bet kokias kredito reitingų paslaugas ir prieigą prie bet kokių abonementinių paslaugų, susijusių su kredito reitingų veikla, iii) išplėsti asmenų, susijusių su Rusijos gynybos ir pramonine baze, sąrašą, nustatant tokiems asmenims griežtesnius dvejojo naudojimo prekių ir technologijų, kurios galėtų padėti Rusijai stiprinti jos gynybos ir saugumo sektorių technologiniu požiūriu, eksporto apribojimus, iv) uždrausti naujas investicijas į Rusijos energetikos sektorių, nustatyti visapusišką energetikos pramonei skirtos įrangos, technologijų ir paslaugų eksporto apribojimą ir v) nustatyti papildomus prekybos geležimi, plienu ir prabangos prekėmis apribojimus¹⁵. Be to, Taryba nusprendė skirti sankcijas pagrindiniams Rusijos oligarchams, lobistams ir propagandistams, taip pat pagrindinėms aviacijos, karinio ir dvejojo naudojimo prekių, laivų statybos ir mašinų gamybos sektorių įmonėms¹⁶.

- (15) Atsižvelgdama į tebevykstantį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, Baltarusijos paramą jam ir Rusijos ginkluotųjų pajėgų įvykdytus žiaurumus (apie kuriuos buvo pranešta), 2022 m. birželio 3 d. Taryba priėmė šeštąjį sankcijų paketą¹⁷. Paketą sudaro:

¹³ 2022 m. kovo 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/394, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 81, 2022 3 9, p. 1).

¹⁴ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87, 2022 3 15, p. 1); 2022 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87I, 2022 3 15, p. 13).

¹⁵ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 13), ir 2022 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/430, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 56).

¹⁶ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 1), ir 2022 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/429, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 44).

¹⁷ 2022 m. birželio 3 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/876, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą 8a straipsnio 1 dalis (OL L 153, 2022 6 3, p. 1); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/877, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos išitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą (OL L 153, 2022 6 3, p. 11); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/878, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 15); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/879, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 153, 2022 6 3, p. 53); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/880, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi

1) žalios naftos ir rafinuotų naftos produktų importo iš Rusijos draudimas su nedidelėmis išimtimis; 2) draudimas dar trims Rusijos bankams ir vienam Baltarusijos bankui naudotis SWIFT ir 3) dar trijų Rusijos valstybinių žiniasklaidos priemonių transliavimo veiklos Sąjungoje sustabdymas. Sąjunga taip pat priėmė sankcijas dar 65 asmenims ir 18 subjektų. Tarp jų – asmenys, atsakingi už Bučoje ir Mariupolyje įvykdytus žiaurumus.

- (16) 2022 m. liepos 21 d. Taryba priėmė septintąjį – „išlaikymo ir suderinimo“ – dokumentų rinkinį¹⁸, kuriame numatomos šios papildomos priemonės: 1) aukso importo draudimas; 2) sugriežtinti informacijos apie asmenis, kuriems taikomos sankcijos, teikimo reikalavimai; 3) tiksliniai eksporto draudimai; 4) draudimas įplaukti į uostą; 5) finansinės sankcijos; 6) apsirūpinimo maistu ir energetinis saugumas; 7) išimties medicininiais ir farmaciniais tikslais. Be to, Sąjunga į asmenų ir subjektų, kurių turtas įšaldomas, sąrašą įtraukė 54 asmenis ir 10 įmonių.
- (17) 2022 m. spalio 5 d. Taryba priėmė aštuntąjį sankcijų paketą, kuriame numatomos šios papildomos priemonės⁽¹⁹⁾: 1) sankcionuojamų asmenų ir subjektų sąrašo papildymas;

(OL L 153, 2022 6 3, p. 75); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (BUSP) 2022/881, kuriuo įgyvendinamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą (OL L 153, 2022 6 3, p. 77); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/882, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą (OL L 153, 2022 6 3, p. 88); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/883, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 92); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/884, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 153, 2022 6 3, p. 128); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/885, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 139).

¹⁸ 2022 m. liepos 21 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1269, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 193, 2022 7 21, p. 1), 2022 m. liepos 21 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1270, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 193, 2022 7 21, p. 133), 2022 m. liepos 21 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1271, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 193, 2022 7 21, p. 196), 2022 m. liepos 21 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1272, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 193, 2022 7 21, p. 219).

¹⁹ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1903, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/263 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 259I, 2022 10 6, p. 1), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1904, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 259I, 2022 10 6, p. 3), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1905, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 259I, 2022 10 6, p. 76), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1906, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 259I, 2022 10 6, p. 79),

2) apribojimų taikymas Chersono ir Zaporizios sritims; 3) nauji importo ir eksporto apribojimai; 4) Didžiojo septyneto (G7) valstybių siūlomo viršutinės naftos kainos ribos mechanizmo įgyvendinimas; 5) apribojimai valstybės valdomoms įmonėms; 6) apribojimai finansinėms, IT konsultavimo ir kitoms verslo paslaugoms ir 7) atgrasymas nuo sankcijų apėjimo.

- (18) Glaudžiai bendradarbiaudami su ES, tarptautiniai partneriai, konkrečiai Jungtinės Valstijos, Jungtinė Karalystė, Kanada, Norvegija, Japonija, Pietų Korėja, Šveicarija ir Australija, taip pat įvedė sankcijų.

1.2. Nuo didelių dujų ir elektros energijos kainų arba energijos tiekimo sutrikimų nukentėjusios įmonės ir namų ūkiai

- (19) Dėl dabartinės krizės dujų ir elektros energijos kainos pasiekė precedento neturinčias aukštumas ir gerokai viršijo iki agresijos jau buvusį aukštą lygį. Dujų srautus sąmoningai naudodama kaip ginklą Rusija sukėlė didelį nestabilumą ir netikrumą ES ir pasaulio energijos rinkose. ES ir jos valstybės narės ėmėsi įvairių priemonių aukštų kainų problemai spręsti ir energijos tiekimui užtikrinti. Šiomis aplinkybėmis Komisija atkreipia dėmesį į priemonių rinkinį, kurį ji pristatė dar 2021 m. spalio mėn.²⁰ (toliau – spalio mėn. komunikatas), 2022 m. kovo 8 d. komunikatą „REPowerEU“ (toliau – komunikatas „REPowerEU“)^{21, 22}, 2022 m. gegužės 18 d. planą „REPowerEU“²³, Reglamentą dėl dujų laikymo²⁴, 2022 m. liepos 20 d. komunikatą „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“²⁵, Reglamentą (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo

2022 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1907, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 259I, 2022 10 6, p. 98), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1908, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2022/266 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 259I, 2022 10 6, p. 118), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1909, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 259I, 2022 10 6, p. 122).

²⁰ 2021 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Augančių energijos kainų problemos sprendimas: veiksmų ir paramos priemonių rinkinys“, COM(2021) 660 *final*.

²¹ 2022 m. kovo 8 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „REPowerEU“: bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“, COM(2022) 108 *final*.

²² Komisija, taikydama techninės paramos priemonę, nustatytą 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240 (OL L 57, 2021 2 18, p. 1), paprašyta padeda valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti reformas, kuriomis siekiama užtikrinti įperkamesnę energiją ir saugesnę bei tvaresnę energetiką.

²³ 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Planas „REPowerEU““, COM(2022) 230 *final*.

²⁴ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

²⁵ 2022 m. liepos 20 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“, COM(2022) 360 *final*.

priemonių²⁶ ir Reglamentą (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti²⁷. 2022 m. spalio 18 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl ekstremaliosios energetikos situacijos²⁸, skirtą bendram pasirengimui, pirkimui ir ES apsaugai. Kartu su šiuo komunikatu Komisija pasiūlė naują skubų reglamentą²⁹, kuriuo siekiama spręsti didelių dujų kainų ES problemą ir šią žiemą užtikrinti jų tiekimo saugumą. Tai bus daroma bendrai perkant dujas, taikant kainų ribojimo mechanizmus dujų biržoje TTF, naujas skaidraus infrastruktūros naudojimo ir valstybių narių solidarumo priemones ir nuolat dedant pastangas mažinti dujų poreikį.

- (20) Labai didelės energijos kainos kenkia ekonomikai ir mažina ES piliečių, ypač pažeidžiamiausių, perkamąją galią. Europos Centrinis Bankas apskaičiavo, kad 2022 m. paskutinį ketvirtį realusis BVP susitrauks 0,1 %, o 2023 m. pirmąjį ketvirtį išliks stabilus daugiausia dėl energijos tiekimo sutrikimų, didesnės infliacijos ir susijusio pasitikėjimo sumažėjimo poveikio³⁰. Toliau išliekančios aukštos energijos kainos, tikėtina, didins skurdą ir paveiks įmonių konkurencingumą. Visų pirma energijai imli pramonė patiria didesnes gamybos sąnaudas. Dėl šio sąnaudų augimo tam tikrais atvejais įmonėms gali kilti abejonių, ar tęsti veiklą (kuri kitu atveju būtų pelninga) ES, todėl tikėtinas tolesnis poveikis užimtumui.
- (21) 2021 m. spalio mėn. Komisijos pristatytas priemonių rinkinys pasirodė esąs naudingas ir jį plačiai taikė daugelis valstybių narių, kurios nacionaliniu lygmeniu priėmė daug priemonių. Priemonių rinkinys buvo išplėstas 2022 m. pavasarį priėmus Komunikatą dėl intervencijos į energijos rinką trumpuoju laikotarpiu ir elektros energijos rinkos modelio tobulinimą ilguoju laikotarpiu³¹.
- (22) Komunikate „REPowerEU“ išdėstytos priemonės, kuriomis siekiama reaguoti į kylančias energijos kainas ir papildyti dujų atsargas žiemai, o plane „REPowerEU“³² nustatyti veiksmai, kuriais siekiama paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtojimą, energijos taupymą ir energijos vartojimo efektyvumą bei įvairinti energijos tiekimą. Paspartinta žaliąji pertvarka padės sumažinti išmetamųjų teršalų kieki, priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro ir apsisaugoti nuo kainų šuolių. Siekiant užtikrinti tiekimą ateinančiai žiemai, Reglamente dėl dujų laikymo³³ nustatyti

²⁶ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

²⁷ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

²⁸ 2022 m. spalio 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ekstremalioji energetikos situacija: bendras pasirengimas, pirkimas ir ES apsauga“, COM(2022) 553 *final*.

²⁹ 2022 m. spalio 18 d. Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą bei tarpvalstybinius dujų mainus ir nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus, COM(2022) 549 *final*.

³⁰ ECB ekspertų makroekonominės prognozės euro zonai, 2022 m. rugsėjo mėn.

³¹ 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Veiksmų kryptis – intervencijos į energijos rinką trumpuoju laikotarpiu ir elektros energijos rinkos modelio tobulinimas ilguoju laikotarpiu“, COM(2022) 236 *final*.

³² COM(2022) 230 *final*, 2022 m. gegužės 18 d.

³³ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

nauji minimalūs dujų laikymo įpareigojimai, pagal kuriuos reikalaujama, kad 2022 m. valstybės narės iki lapkričio 1 d. dujų saugyklas pripildytų iki 80 %, o iki tos pačios datos vėlesniais metais – iki 90 %.

- (23) Dėl krizės dar labiau padidėjo tiekimo saugumo ir sutrikimo rizika, todėl Sąjunga pradėjo rengtis užsitęsusiame ir galbūt visiškam dujų iš Rusijos tiekimo nutraukimui. Naujajame Europos dujų poreikio mažinimo plane³⁴ nustatytos koordinuoto poreikio mažinimo priemonės, principai ir kriterijai; jį papildė Reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių³⁵, kuriuo nustatomas 15 % savanoriškas dujų poreikio mažinimo tikslas visose valstybėse narėse, taip pat procesas, kuriuo skatinama siekti privalomo poreikio mažinimo tikslo, jei to prireiktų.
- (24) 2022 m. spalio 6 d. Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti, siekiant sumažinti Europos piliečių ir įmonių sąskaitas už energiją. Be kita ko, į Reglamentą (ES) 2022/1854 įtrauktos elektros energijos poreikio mažinimo priemonės, kurios padės sumažinti vartotojų elektros energijos sąnaudas ir galutiniams vartotojams perskirstyti perteklines energetikos sektoriaus pajamas.

1.3. Poreikis Europos mastu glaudžiai derinti nacionalines pagalbos priemones

- (25) Tikslingai ir proporcingai taikant ES valstybės pagalbos kontrolę užtikrinama, kad nacionalinės paramos priemonės veiksmingai padėtų nuo dabartinės krizės nukentėjusioms įmonėms ir darbuotojams. ES valstybės pagalbos kontrolė taip pat užtikrina, kad ES vidaus rinka nebūtų susiskaidžiusi ir sąlygos liktų vienodos. Siekiant atlaikyti išorės spaudimą ir išvengti varžybų dėl subsidijų, kai labiau pasiturinčios valstybės narės gali išleisti daugiau už kaimynes ir taip pakenkti sanglaudai Sąjungoje, svarbus vidaus rinkos vientisumas.

1.4. Tinkamos valstybės pagalbos priemonės

- (26) Valstybėms narėms dedant visas pastangas, kad būtų išspręstos geopolitinės padėties keliamos problemos, šiame komunikate išdėstoma, kaip valstybės narės gali pagal ES valstybės pagalbos taisyklės užtikrinti įmonių (ypač MVĮ), kurios per dabartinę krizę susiduria su ekonominiais sunkumais, likvidumą bei galimybes gauti finansavimą ir skatinti mažesnę energijos vartojimą.
- (27) Kaip nurodyta spalio mėn. komunikate, nekomerciniams energijos vartotojams naudingos priemonės nėra valstybės pagalba, jeigu jos nėra netiesiogiai naudingos konkrečiam sektoriui ar įmonei. Valstybės narės, pavyzdžiui, gali asmenims, kuriems kyla didžiausia rizika, skirti specialias socialines išmokas, kurios jiems padėtų trumpuoju laikotarpiu apmokėti sąskaitas už energiją, arba teikti paramą, kuria siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, kartu užtikrindamos veiksmingą rinkos veikimą.
- (28) Komerciniams energijos vartotojams skirtos priemonės nėra valstybės pagalba, jei tokios priemonės yra bendro pobūdžio. Tokios neatrankiosios priemonės gali būti,

³⁴ Europos Komisija, Komunikacijos generalinis direktoratas, *Europos dujų paklausos mažinimo planas*, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>.

³⁵ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

pavyzdžiui, bendras mokesčių ar rinkliavų sumažinimas, gamtinių dujų, elektros energijos ar centralizuoto šilumos tiekimo lengvatinis tarifas arba tinklo sąnaudų sumažinimas. Tiek, kiek nacionalinės intervencinės priemonės atitinka pagalbos kriterijus, jos gali būti laikomos suderinamomis su valstybės pagalbos taisyklėmis, jei atitinka tam tikrus reikalavimus. Pagalbos, kurią gali teikti valstybės narės, iš anksto apie tai nepranešusios Komisijai, pavyzdys – Bendrosios išimties reglamento nuostatomis neprieštaraujantis suderintų aplinkosaugos mokesčių, kurie atitinka minimalius apmokestinimo lygius ir Energijos mokesčių direktyvoje³⁶ pateiktas taisykles, sumažinimas.

- (29) Kalbant apie šio komunikato 2.1 ir 2.4 skirsnius, pagalba gali būti teikiama tiesiogiai galutiniam pagalbos gavėjui ar per energijos tiekėją. Jei pagalba teikiama per energijos tiekėją, valstybė narė turi įrodyti, kad jis taiko mechanizmą, kuriuo išsaugoma tiekėjų tarpusavio konkurencija ir užtikrinama, kad pagalba būtų perduodama galutiniam pagalbos gavėjui.
- (30) Komisija mano, kad tam tikriems finansiniams poreikiams patenkinti gali prireikti kitų, nei šio komunikato 2.1, 2.2 ir 2.3 skirsniuose numatytų priemonių. Taip gali būti visų pirma tais atvejais, kai dėl dabartinės krizės susidaro ne tik likvidumo poreikiai, bet ir patiriama didelių nuostolių, kurie gali pakenkti pagalbos gavėjo gebėjimui tvarkyti savo skolą ir parodyti mokumo poreikius. Tais atvejais, kai atskiriems pagalbos gavėjams suteikiamos didelės pagalbos sumos ir kai atrodo, kad tiems pagalbos gavėjams, atsižvelgiant į jų ankstesnį pajėgumą uždirbti, gali būti sudėtinga tvarkyti savo skolą, valstybės narės, siekdamos įvertinti, ar naudoti įvairias priemones, pavyzdžiui, mokumo palaikymą, gali būti arba gal bus tinkamesnis būdas jų finansiniams poreikiams patenkinti, gali apsvarstyti galimybę prašyti pagalbos gavėjų pateikti informaciją apie numatomą jų būsimą pajėgumą užsidirbti ir ateityje toliau tvarkyti skolą.
- (31) Tam tikromis aplinkybėmis³⁷ valstybės narės gali manyti, kad reikia palaikyti nuo dabartinės krizės labai nukentėjusių įmonių mokumą, kai jo palaikyti vien iš privačių šaltinių nepakanka. Jeigu nepalaikant mokumo įmonės nutrauktų arba sumažintų veiklą, o ją nutraukus arba sumažinus kiltų grėsmė energijos arba kitoms rinkoms, kurios yra sisteminės svarbos ekonomikai (arba vidaus rinkos saugumui ir atsparumui), tokį mokumo palaikymą būtų galima laikyti suderinamu pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą.
- (32) Komisija mano, kad toliau nurodyti bendrieji principai yra ypač svarbūs vertinant kiekvieną konkretų atvejį:
- a. pagalba turi būti būtina, tinkama ir proporcinga³⁸, kad būtų išvengta staigaus tokių įmonių pasitraukimo iš rinkos, ir bet kuriuo atveju neturi viršyti minimumo, būtino įmonės gyvybingumui užtikrinti;

³⁶ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

³⁷ Intervencija turi būti taikoma tik tais atvejais, kai ji atitinka bendrą interesą.

³⁸ Iš esmės pagalba yra proporcinga, jei ji nėra didesnė, nei reikia prieš krizę, kurią sukėlė Rusijos agresija prieš Ukrainą, buvusiai pagalbos gavėjo kapitalo struktūrai atkurti. Vertinant pagalbos proporcingumą bus atsižvelgiama į per dabartinę krizę gautą arba planuojamą valstybės pagalbą, ypač į pagalbą, teikiamą pagal šį komunikatą.

- b. įmonei, priklausančiai didesnei verslo grupei arba jos perimtai, pagalba neturi būti teikiama, išskyrus atvejus, kai galima įrodyti, kad įmonės sunkumai kilo ne dėl sąnaudų paskirstymo grupėje savo nuožiūra ir kad sunkumai yra per dideli, kad grupė galėtų juos įveikti pati. Tokiais atvejais paprastai reikės, kad grupė svariai prisidėtų prie mokumo priemonės išlaidų padengimo;
 - c. valstybės pagalba turi būti teikiama tokiomis sąlygomis, kad valstybė gautų pagrįstą atlygį, pavyzdžiui, atitinkamą pagalbos gavėjo vertės padidėjimo ateityje dalį, atsižvelgiant į valstybės nuosavo kapitalo sumą, palyginti su įmonės nuosavu kapitalu, likusiu po nuostolių atskaitos, įskaitant numatomus nuostolius, jei pagalbos priemonė būtų netaikoma;
 - d. kai pagalba teikiama subordinuotosios skolos arba kitų mišraus kapitalo priemonių forma, nustatant bendrą atlygį už tokias priemones turi būti tinkamai atsižvelgiama į pasirinktos priemonės savybes, įskaitant jos subordinacijos lygį ir visas mokėjimo sąlygas;
 - e. reikės tinkamų konkurencijos priemonių, atitinkančių 2014 m. Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse³⁹ nustatytus principus. Atsižvelgiant į kiekvieno galimo atvejo ypatumus ir atitinkamą konkurencinę aplinką, taip pat gali būti reikalaujama kompensacinės priemonės – parduoti turtą. Be to, bus reikalingos elgesio priemonės, įskaitant įsipareigojimus, kuriais būtų veiksmingai draudžiama išmokėti premijas ar kitas kintamąsias išmokas, dividendus ir vykdyti įsigijimus;
 - f. valstybės narės turi atlikti kiekvieno pagalbos gavėjo ilgalaikio gyvybingumo vertinimą ir, jei Komisija mano, kad tai tikslinga, per nustatytą laikotarpį pateikti Komisijai tvirtinti restruktūrizavimo planą pagal Sanavimo ir restruktūrizavimo gaires.
- (33) Valstybės narės raginamos apsvarstyti galimybę nustatyti nediskriminacinius aplinkos apsaugos ar tiekimo saugumo reikalavimus, sietinus su pagalbos teikimu pagal šio komunikato 2.4 skirsnį. Jie galėtų būti, pavyzdžiui, šių formų⁴⁰:
- a. reikalavimas, kad tam tikrą pagalbos gavėjo suvartojamos energijos dalį sudarytų atsinaujinančiųjų išteklių energija, pvz., naudojant elektros energijos pirkimo sutartis arba tiesiogiai investuojant į energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų šaltinių;
 - b. reikalavimas investuoti į energijos vartojimo efektyvumą ir taip sumažinti suvartojamos energijos kiekį, palyginti su ekonominės veiklos rezultatais, pvz., sumažinant gamybos procesams, šildymui ar transportavimui suvartojamos energijos kiekį, visų pirma taikant priemones, kuriomis įgyvendinamos energijos vartojimo audito, atlikto pagal Direktyvos 2012/27/ES 8 straipsnio 2 arba 4 dalį ir VI priedą, rekomendacijos;

³⁹ Komisijos komunikatas – Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 249, 2014 7 31, p. 1).

⁴⁰ Valstybės narės raginamos pasinaudoti galimybėmis teikti pagalbą, patvirtintą pagal 2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires, visų pirma susijusią su atsinaujinančiųjų išteklių energija, energijos vartojimo efektyvumu ar kitomis priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonėmis.

- c. reikalavimas investuoti, kad būtų sumažintas arba diversifikuotas gamtinių dujų vartojimas, pvz., taikyti elektrifikacijos priemonės naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba žiedinius sprendimus, pvz., pakartotinai naudojant išmetamąsias dujas;
 - d. reikalavimas lanksčiau investuoti, kad būtų lengviau verslo procesus geriau pritaikyti prie kainų signalų elektros energijos rinkose.
- (34) Valstybės narės pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą taip pat gali teikti pagalbą dėl ypatingų įvykių padarytai žalai kompensuoti. Tokia valstybės pagalba, kuria siekiama sumažinti dabartinių ypatingų Rusijos agresijos prieš Ukrainą įvykių tiesiogiai padarytą žalą, taip pat gali būti siejama su tam tikru tiesioginiu įvestų ekonominių sankcijų arba atsakomųjų priemonių, nuo kurių nukenčia pagalbos gavėjo vykdoma ekonominė veikla arba konkrečiai atskiriama jo ekonominės veiklos dalis, poveikiu.
- (35) Privalomo gamtinių dujų arba elektros vartojimo mažinimo, kurį gali nustatyti valstybės narės, tiesiogiai sukelta žala gali būti vertinama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą su sąlyga, kad nebus kompensacijos permokos.
- (36) Valstybės narės privalo pranešti apie tokias pagalbos priemones ir Komisija jas įvertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Tokia pagalba gali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms.
- (37) Pagal Reglamentą (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių⁴¹ valstybės narės gali svarstyti paskatas savanoriškai mažinti gamtinių dujų paklausą. Jeigu valstybės narės numato įvesti tokias paskatas per dabartinę krizę, Komisija tokias priemones vertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą. Kiekvieną atvejį reikės vertinti atskirai, tačiau Komisija mano, kad šie elementai bus ypač svarbūs:
- a. skaidriais kriterijais grindžiamo konkurso proceso naudojimas siekiant sutartimi nustatyti savanoriško paklausos mažinimo apimtis;
 - b. jokių oficialių tarpvalstybinės prekybos ar srautų apribojimų nebuvimas;
 - c. atitinkamų paskatų apribojimas, kad paklausos mažinimas ateityje neapsiribotų sumažinimu, kurį pagalbos gavėjas būtų taikęs nepriklausomai nuo priemonės;
 - d. neatidėliotinas bendros galutinės dujų paklausos sumažinimas atitinkamoje valstybėje narėje, kartu vengiant vien gamtinių dujų paklausos pokyčio.
- (38) Valstybės narės taip pat gali apsvarstyti galimybę taikyti priemones, kuriomis skatinama pildyti dujų saugyklas, jeigu rinka nesuteikia paskatų tą atitinkamai daryti. Jeigu valstybės narės numato suteikti paskatas pildyti dujų saugyklas per dabartinę krizę, Komisija jas vertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą⁴².

⁴¹ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

⁴² Žr. 2022 m. liepos 12 d. Komisijos sprendimą SA.103012 (2022/NN) – Skatinimo laikyti gamtines dujas saugykloje „Bergermeer“ kitam šildymo sezonui priemonė.

Kiekvieną atvejį reikės vertinti atskirai, tačiau Komisija mano, kad šie elementai yra ypač svarbūs:

- a. skaidriais kriterijais grindžiamo konkurso proceso naudojimas, siekiant kuo labiau sumažinti pagalbą;
- b. jokių tarpvalstybinės prekybos ar srautų apribojimų nebuvimas;
- c. apsaugos priemonių buvimas siekiant išvengti kompensacijos permokos;
- d. pareigų ir sąlygų, susijusių su saugyklų pildymu ir dujų saugojimo skatinimu, nustatytų Reglamento (ES) 2017/1938⁴³ 6a–6d straipsniuose, visų pirma su paramos priemonėmis susijusių sąlygų, nustatytų 6b straipsnio 2 ir 3 dalyse, laikymasis.

- (39) Komisija pagal Komisijos komunikatą „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“⁴⁴ ir nacionalinius dujų tiekimo saugumo esant ekstremaliajai situacijai planus kiekvienu atveju atskirai vertins galimą būtiną, proporcingą ir tinkamą pagalbą, kad būtų galima pritaikyti įrenginius, kurie laikinai padės pakeisti dujas kitu didesnę anglies dioksido pėdsaką paliekančiu kuru. Laikantis ES klimato tikslų, bet koks toks alternatyvus anglies dioksido pėdsaką paliekantis kuras turi būti kuo mažiau taršus, o pagalba turėtų priklausyti nuo pastangų didinti energijos vartojimo efektyvumą, taip pat turi būti vengiama saistomojo poveikio pasibaigus krizei. Tokiomis priemonėmis gali būti siekiama arba iš anksto sumažinti dujų vartojimą, arba reaguoti į privalomą gamtinių dujų poreikio mažinimą, jeigu už juos nekompensuojama kitais būdais⁴⁵.
- (40) Atsižvelgdama į sunkumus, kylančius vežant prekes į Ukrainą ir iš jos, Komisija kiekvienu atveju atskirai vertins galimybę teikti pagalbą prekių vežimo į Ukrainą ir iš jos draudimui ir perdraudimui. Be kitų dalykų, valstybėms narėms reikės įrodyti, kad draudimo ar perdraudimo galimybių visiškai nėra arba jo tarifai yra iš esmės didesni nei prieš Rusijos invaziją į Ukrainą.
- (41) Pabėgėlių ir humanitarinės pagalbos priemonių transportui ES valstybės pagalbos taisyklės iš esmės netaikomos, jeigu valstybė veikia pagal viešuosius įgaliojimus (o ne vykdo ekonominę veiklą) ir jeigu transporto paslaugos nėra perkamos brangiau už rinkos kainą.
- (42) Pagalba, kuri pagal šį komunikatą valstybių narių įmonėms suteikiama per kredito įstaigas kaip finansų tarpininkes, turi būti tiesiogiai naudinga toms įmonėms. Tačiau ji gali suteikti netiesioginį pranašumą finansų tarpininkams. Vis dėlto, pagal 2.2 ir 2.3 skirsniuose numatytas apsaugos priemones, tokių netiesioginių pranašumų tikslas nėra išsaugoti ar atkurti kredito įstaigų gyvybingumą, likvidumą ar mokumą. Todėl tokia pagalba nebūtų laikoma nepaprastąja viešąja finansine parama pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/ES (Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą, arba BGPD)⁴⁶ arba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES)

⁴³ Su pakeitimais, padarytais 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1032 (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

⁴⁴ COM(2022) 360/2, 2022 7 20.

⁴⁵ Kalbant apie elektros gamybą, pavyzdžiu būtų 2022 m. rugsėjo 30 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.103662(2022/N) – Vokietija – Laikinas energijos iš lignito tiekimo rezervas dujoms taupyti.

⁴⁶ OL L 173, 2014 6 12, p. 190, žr. BGPD 2 straipsnio 1 dalies 28 punktą.

806/2014 (Bendro pertvarkymo mechanizmo, arba BPeM, reglamentą)⁴⁷ ir nebūtų vertinama pagal bankų sektoriui taikomas valstybės pagalbos taisykles⁴⁸.

- (43) Pagalba, kurią valstybės narės teikia kreditų įstaigoms pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, siekdamas kompensuoti dėl dabartinės krizės patiriamą tiesioginę žalą, ir kurios tikslas nėra išsaugoti arba atkurti įstaigos ar subjekto gyvybingumą, likvidumą ar mokumą, nebūtų laikoma nepaprastąja viešąja finansine parama pagal BGD ar BPeM reglamentą ir taip pat nebūtų vertinama pagal bankų sektoriui taikomas valstybės pagalbos taisykles⁴⁹.
- (44) Jei dėl dabartinės krizės ir sankcijų, kurios įvestos dėl tos agresijos, kredito įstaigoms prireiktų nepaprastosios viešosios finansinės paramos (žr. BGD 2 straipsnio 1 dalies 28 punktą ir BPeM reglamento 3 straipsnio 1 dalies 29 punktą) likvidumo, rekapitalizavimo arba sumažėjusios vertės turto priemonės forma, reikės įvertinti, ar priemonė atitinka BGD 32 straipsnio 4 dalies d punkto i, ii arba iii papunktyje ir BPeM reglamento 18 straipsnio 4 dalies d punkto i, ii arba iii papunktyje nustatytas sąlygas. Jeigu pastarosios sąlygos būtų įvykdytos, tokią nepaprastąją viešąją finansinę paramą gaunanti kredito įstaiga nebūtų laikoma žlungančia arba galinčia žlugti.
- (45) Jei tokiomis priemonėmis būtų sprendžiamos su Rusijos agresija prieš Ukrainą ir dėl tos agresijos įvestomis sankcijomis susijusios problemos, būtų laikoma, kad joms taikomas 2013 m. bankų komunikato⁵⁰ 45 punktas, kuriame nustatyta reikalavimo, kad akcininkai ir subordinuotieji kreditoriai dalytųsi našta, išimtis.
- (46) Pagalba, teikiama pagal šį komunikatą, nepriklauso nuo pagalbos gavėjo gamybos ar kitokios veiklos perkėlimo iš kitos EEE šalies į pagalbą teikiančios valstybės narės teritoriją. Tokia sąlyga atrodytų žalinga vidaus rinkai. Tai nepriklauso nuo to, kiek darbo vietų faktiškai buvo prarasta pradinėje pagalbos gavėjo įmonėje EEE.
- (47) Pagalba pagal šį komunikatą neteikiama įmonėms, kurioms taikomos ES priimtos sankcijos, įskaitant (bet tuo neapsiribojant):
- a. asmenis, subjektus ar organizacijas, konkrečiai nurodytus teisės aktuose, kuriais įvedamos tos sankcijos;

⁴⁷ OL L 225, 2014 7 30, p. 1, žr. BPeM reglamento 3 straipsnio 1 dalies 29 punktą.

⁴⁸ Komunikatas „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo“ (OL C 10, 2009 1 15, p. 2); Komisijos komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje (OL C 72, 2009 3 26, p. 1); Komunikatas dėl finansų sektoriaus gyvybingumo atkūrimo ir restruktūrizavimo priemonių vertinimo pagal valstybės pagalbos taisykles dabartinės krizės sąlygomis (OL C 195, 2009 8 19, p. 9); Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2011 m. sausio 1 d. bankų priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 329, 2010 12 7, p. 7); Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2012 m. sausio 1 d. bankų priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 356, 2011 12 6, p. 7) ir Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (toliau – 2013 m. bankų komunikatas) (OL C 216, 2013 7 30, p. 1).

⁴⁹ Komisijai privalo būti pranešta apie visas kredito ar kitų finansų įstaigų rėmimo priemones, kurios yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį ir kurioms netaikomas šis komunikatas, ir jos bus vertinamos pagal atitinkamas valstybės pagalbos taisykles.

⁵⁰ Kaip apibrėžta 48 išnašoje.

- b. įmonės, kurios nuosavybės teise priklauso asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriems skirtos ES priimtose sankcijos, arba yra jų kontroliuojamos; arba
- c. įmonės, vykdančias veiklą sektoriuose, kuriems skirtos ES priimtose sankcijos, jei pagalba prieštarautų atitinkamų sankcijų tikslams.

1.5. SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkto taikomumas

- (48) Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą Komisija gali laikyti pagalbą suderinama su vidaus rinka, jei ji skirta „kurios nors valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti“. Į tai atsižvelgdami, Sąjungos teismai nusprendė, kad sutrikimas turi turėti įtakos visai atitinkamos valstybės narės ekonomikai arba didelei tos ekonomikos daliai, o ne tik vieno iš tos valstybės narės regionų arba teritorijos dalies ekonomikai. Be to, tai atitinka būtinybę tiksliai aiškinti bet kokią išimtinę nuostatą, pavyzdžiui, SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą⁵¹. Priimdama sprendimus Komisija nuosekliai rėmėsi šiuo aiškinimu⁵².
- (49) Komisija mano, kad Rusijos agresija prieš Ukrainą, ES ar jos tarptautinių partnerių įvestos sankcijos ir atsakomosios priemonės, kurių ėmėsi, pvz., Rusija, sukėlė didelį ekonominį neapibrėžtumą, sutrikdė prekybos srautus ir tiekimo grandines ir lėmė ypač didelį ir netikėtą kainų padidėjimą, ypač gamtinių dujų ir elektros energijos, taip pat daugelio kitų gamybos išteklių, žaliavų ir pirminių produktų, be kita ko, žemės ūkio maisto produktų sektoriuje, pabrangimą. Visi kartu šie veiksniai sukėlė didelių ekonomikos sutrikimų visose valstybėse narėse. Tiekimo grandinės sutrikimai ir padidėjęs neapibrėžtumas daro tiesioginę arba netiesioginę įtaką daugeliui sektorių. Be to, nuo energijos kainų kilimo nukentčia praktiškai visų rūšių ekonominė veikla visose valstybėse narėse. Todėl Komisija mano, kad didelis ekonomikos sutrikimas būdingas įvairiausiems visų valstybių narių ekonomikos sektoriams. Tuo remdamasi Komisija mano, kad tikslinga nustatyti valstybės pagalbos priemonių, kurių valstybės narės gali imtis tam dideliame sutrikime atitaisyti, vertinimo kriterijus.
- (50) Visų pirma, valstybės pagalba yra pagrįsta ir gali būti paskelbta ribotu laikotarpiu suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu ji padeda šalinti įmonėms iškilusią likvidumo trūkumo problemą, prie kurios tiesiogiai ar netiesiogiai prisidėjo didelis ekonomikos sutrikimas, sukeltas Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, ES arba jos tarptautinių partnerių įvestų sankcijų ir ekonominių atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi, pavyzdžiui, Rusija.
- (51) Šiame komunikate Komisija nustato suderinamumo kriterijus, kuriuos ji iš esmės taikys pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą vertindama šiomis aplinkybėmis valstybių narių teikiamą pagalbą. Todėl valstybės narės turi įrodyti, kad valstybės

⁵¹ Sąjungtos bylos T-132/96 ir T-143/96, *Freistaat Sachsen ir kiti prieš Komisiją*, EU:T:1999:326, 167 punktas.

⁵² Komisijos sprendimo 98/490/EB byloje *Crédit Lyonnais*, C 47/96 (OL L 221, 1998 8 8, p. 28), 10.1 punktas; Komisijos sprendimo 2005/345/EB byloje *Bankgesellschaft Berlin*, C 28/02 (OL L 116, 2005 5 4, p. 1), 153 ir tolesni punktai; Komisijos sprendimo 2008/263/EB byloje *BAWAG*, C 50/06 (OL L 83, 2008 3 26, p. 7), 166 punktas. Žr. Komisijos sprendimą byloje *Northern Rock*, NN 70/07 (OL C 43, 2008 2 16, p. 1); Komisijos sprendimą byloje *Sanavimo pagalba Risikoabschirmung WestLB*, NN 25/08 (OL C 189, 2008 7 26, p. 3); 2008 m. birželio 4 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos *Sachsen LB*, C 9/08 (OL L 104, 2009 4 24, p. 34); 2017 m. birželio 16 d. Komisijos sprendimą byloje *TRAINOSE S.A. restruktūrizavimas*, SA.32544 (2011/C) (OL L 186, 2018 7 24, p. 25).

pagalbos priemonės, apie kurias pranešama Komisijai ir kurioms taikomas šis komunikatas, yra būtinos, tinkamos ir proporcingos siekiant atitaisyti didelius atitinkamos valstybės narės ekonomikos sutrikimus ir kad laikomasi visų šio komunikato reikalavimų.

- (52) Pagal šį komunikatą pranešamų ir vertinamų valstybės pagalbos priemonių paskirtis yra remti ES veikiančias įmones, nukentėjusias nuo Rusijos karinės agresijos ir (arba) įvestų ekonominių sankcijų bei atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi, pvz., Rusija, pasekmių. Pagalbos priemonės jokių būdu negali būti naudojamos siekiant sumažinti numatomą ES ar jos tarptautinių partnerių įvestų sankcijų poveikį ir turi visiškai atitikti taikomuose reglamentuose⁵³ nustatytas kovos su priemonių vengimu taisykles. Visų pirma turi būti išvengta, kad tokiomis priemonėmis tiesiogiai ar netiesiogiai pasinaudotų fiziniai asmenys ar subjektai, kuriems taikomos sankcijos⁵⁴.
- (53) Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos, laikantis konkrečiuose šio komunikato skirsniuose išdėstytų reikalavimų. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos su pagal *de minimis* reglamentus⁵⁵ teikiama pagalba arba pagal bendrosios išimties reglamentus teikiama pagalba⁵⁶, jeigu laikomasi tų reglamentų nuostatų ir sumavimo taisyklių. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos su pagalba, teikiama pagal COVID-19 laikinąją sistemą⁵⁷, jei laikomasi atitinkamų juose nustatytų sumavimo taisyklių. Kai valstybės narės tam pačiam pagalbos gavėjui suteikia paskolų arba garantijų pagal COVID-19 laikinąją sistemą ir pagal šį komunikatą ir kai bendra paskolos pagrindinė suma

⁵³ Pavyzdžiui, 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 229, 2014 7 31, p. 1), 12 straipsnyje.

⁵⁴ Atsižvelgdamos į specifinę padėtį, susidariusią dėl dviejų viena kitą sekusių krizių, nuo kurių įmonės įvairiapusiškai nukentėjo, valstybės narės gali nuspręsti pagalbą pagal šį komunikatą teikti ir sunkumų patiriančioms įmonėms.

⁵⁵ 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 352, 2013 12 24, p. 1); 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL L 352, 2013 12 24, p. 9); 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 190, 2014 6 28, p. 45) ir 2012 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 360/2012 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms (OL L 114, 2012 4 26, p. 8).

⁵⁶ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas); 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1) ir 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsniu (OL L 369, 2014 12 24, p. 37).

⁵⁷ Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“ (OL C 91I, 2020 3 20, p. 1) su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatais C(2020) 2215 (OL C 112 I, 2020 4 4, p. 1), C(2020) 3156 (OL C 164, 2020 5 13, p. 3), C(2020) 4509 (OL C 218, 2020 7 2, p. 3), C(2020) 7127 (OL C 340 I, 2020 10 13, p. 1), C(2021) 564 (OL C 34, 2021 2 1, p. 6) ir C(2021) 8442 (OL C 473, 2021 11 24, p. 1).

apskaičiuojama remiantis paties pagalbos gavėjo deklaruotais likvidumo poreikiais, valstybės narės turi užtikrinti, kad tie likvidumo poreikiai būtų patenkinti pagalbą suteikiant tik vieną kartą. Panašiai pagalba, teikiama pagal šį komunikatą, gali būti sumuojama su pagalba, teikiama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, tačiau kompensacija negali viršyti pagalbos gavėjo patirtos žalos.

2. LAIKINOSIOS VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONĖS

2.1. Ribotos pagalbos sumos

- (54) Be jau turimų galimybių, grindžiamų SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktu, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti laikina ribota pagalba įmonėms, nukentėjusioms nuo Rusijos agresijos prieš Ukrainą ir (arba) įvestų sankcijų arba atsakomųjų priemonių.
- (55) Komisija laikys, kad tokia valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi visų toliau nurodytų sąlygų (konkrečios nuostatos dėl pirminės žemės ūkio produktų gamybos, žuvininkystės ir akvakultūros sektorių išdėstytos 56 punkte):
- a. bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 2 mln. EUR vienai įmonei⁵⁸. Pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, grąžintiniais avansais, garantijomis⁵⁹, paskolomis⁶⁰ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys bendros viršutinės ribos – 2 mln. EUR vienai įmonei; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
 - b. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas;
 - c. pagalba suteikiama ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.⁶¹;
 - d. pagalba teikiama nuo krizės nukentėjusioms įmonėms;
 - e. pagalba įmonėms, vykdančioms veiklą žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos jais srityse⁶², teikiama su sąlyga, kad ji nebus iš dalies ar visiškai perkelta pirminiems gamintojams, ir nėra nustatoma remiantis produktų, kuriuos susijusios įmonės pateikė rinkai arba įsigijo iš pirminių gamintojų, kaina arba

⁵⁸ Nustatant, ar viršyta atitinkama viršutinė riba, į pagalbą, suteiktą remiantis pagal šį skirsnį patvirtintomis schemomis ir grąžintą prieš suteikiant naują pagalbą pagal šį skirsnį, nebus atsižvelgiama.

⁵⁹ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 61 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁶⁰ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 64 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁶¹ Jeigu pagalba teikiama mokesčių lengvatomis, mokestinis įsipareigojimas, dėl kurio suteikiama ta lengvata, turi būti atsiradęs ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

⁶² Kaip apibrėžta 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1), 2 straipsnio 6 ir 7 punktuose.

kiekiu, nebent įsigijimo atveju susijusios įmonės produktų nepateikė rinkai arba juos naudojo ne maisto reikmėms, pavyzdžiui, distiliavimui, metanui išgauti arba kompostavimui.

- (56) Nukrypstant nuo 55 punkto a papunkčio, be 55 punkto b–d papunkčiuose nustatytų sąlygų, įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose, teikiamai pagalbai taikomos šios specialiosios sąlygos:
- a. bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 250 000 EUR vienai įmonei, vykdančiai veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje, ir 300 000 EUR vienai įmonei, vykdančiai veiklą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose⁶³; pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, gražintiniais avansais, garantijomis⁶⁴, paskolomis⁶⁵ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršija atitinkamos bendros viršutinės ribos – 250 000 EUR arba 300 000 EUR vienai įmonei; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
 - b. pagalba pirminės žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms nėra nustatoma remiantis rinkai pateiktų produktų kaina arba kiekiu;
 - c. pagalba žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose veiklą vykdančioms įmonėms nėra susijusi su jokia Reglamento (ES) Nr. 717/2014⁶⁶ 1 straipsnio 1 dalies a–k punktuose nurodyta pagalba.
- (57) Jeigu įmonė veiklą vykdo keliuose sektoriuose, kuriems pagal 55 punkto a papunktį ir 56 punkto a papunktį taikomos skirtingos didžiausios sumos, atitinkama valstybė narė tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, atskirdama sąskaitas, privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi kiekvienai iš tų veiklos rūšių nustatytos atitinkamos viršutinės ribos ir kad nebūtų viršijama bendra didžiausia suma – 2 mln. EUR vienai įmonei. Jeigu įmonė vykdo veiklą tik sektoriuose, kuriems taikomas 56 punkto a papunktis, turėtų būti neviršijama bendra didžiausia suma – 300 000 EUR vienai įmonei.
- (58) Priemonės, pagal šį komunikatą suteiktos gražintinų avansų, garantijų, paskolų ar kitų gražinamųjų priemonių forma, gali būti konvertuojamos į kitų formų pagalbą, pavyzdžiui, dotacijas, su sąlyga, kad konvertavimas atliekamas ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d. ir laikomasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų.

⁶³ Nustatant, ar viršyta atitinkama viršutinė riba, į pagalbą, suteiktą remiantis pagal šį skirsnį patvirtintomis schemomis ir gražintą prieš suteikiant naują pagalbą pagal šį skirsnį, neturi būti atsižvelgiama.

⁶⁴ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 61 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁶⁵ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 64 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁶⁶ 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 90, 2014 6 28, p. 45).

2.2. Likvidumo parama garantijomis

- (59) Siekiant, kad nuo dabartinės krizės nukentėjusios įmonės galėtų užsitikrinti likvidumą, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti valstybės garantijos paskoloms, taikomos ribotos trukmės laikotarpiu ir ribotai paskolos sumai⁶⁷.
- (60) Dėl tos pačios paskolos pagrindinės sumos pagal šį skirsnį teikiamos garantijos negali būti sumuojamos su pagalba, teikiama pagal šio komunikato 2.3 skirsnį, ir atvirkščiai, arba su pagalba, teikiama pagal COVID-19 laikinosios sistemos 3.2 arba 3.3 skirsnį. Garantijos skirtingoms paskoloms, teikiamos pagal šį skirsnį, gali būti sumuojamos, jei bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija šio komunikato 61 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų. Kartu pagalbos gavėjas gali pasinaudoti keliomis šiame skirsnyje nurodytomis priemonėmis, jeigu bendra paskolų vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 61 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų.
- (61) Komisija laikys, kad tokia valstybės garantijomis teikiama valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu:
- valstybės garantijos teikiamos naujoms atskiroms įmonių paskoloms;
 - kiekvienai atskirai paskolai nustatomos minimalios garantijos priemokos, kurios laipsniškai didėja didėjant garantuotos paskolos trukmei, kaip nurodyta šioje lentelėje:

Pagalbos gavėjo rūšis	Pirmi metai	Antri–treči metai	Ketvirtį–šešti metai
MVĮ	25 baziniai punktai	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų
Didelės įmonės	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų	200 bazinių punktų

- valstybės narės taip pat gali pranešti apie schemas remdamosi pirmiau pateikta lentele, tačiau pasilikdamos galimybę moduluoti kiekvienos atskiros paskolos pagrindinei sumai taikomos garantijos trukmę, garantijos priemokas ir garantijos sumą, pvz., mažesnė garantijos suma galėtų kompensuoti ilgesnę trukmę arba leisti taikyti mažesnes garantijos priemokas; fiksuoto dydžio priemoka galėtų būti naudojama visą garantijos laikotarpį, jei ji yra didesnė už pirmų metų minimalias priemokas, nustatytas pirmiau pateiktoje lentelėje kiekvienos rūšies pagalbos gavėjui, pagal šią dalį pakoregavus pagal garantijos trukmę ir garantijos sumą;

⁶⁷ Šiame skirsnyje terminas „valstybės garantijos paskoloms“ taip pat apima garantijas tam tikriems faktoringo produktams, visų pirma garantijas, skirtas faktoringui su atgręžtinio reikalavimo teise ir atvirkštiniam faktoringui, kai finansuotojas turi atgręžtinio reikalavimo teisę kliento atžvilgiu. Reikalavimus atitinkantys atvirkštinio faktoringo produktai turi apimti tik produktus, kurie yra naudojami tik tada, kai pardavėjas jau įvykdė savo sandorio dalį, t. y. pristatė produktą arba suteikė paslaugą. Terminas „valstybės garantijos paskoloms“ taip pat apima finansinę nuomą. Jeigu valstybės garantijomis siekiama patenkinti įmonių, kurios už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą turi pateikti finansinį užstatą, likvidumo poreikius, tokios valstybės garantijos išskirtiniais atvejais taip pat gali apimti banko garantijas arba būti teikiamos kaip finansinis užstatas pagrindinėms sandorio šalims arba tarpusukaitos nariams.

- d. garantija suteikiama ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.;
- e. bendra paskolų, kurioms garantija teikiama pagal šį skirsnį, vienam pagalbos gavėjui suma neviršija:
- i. 15 % pagalbos gavėjo vidutinės bendros metinės apyvartos per paskutinius tris pasibaigusius ataskaitinius laikotarpius⁶⁸;
 - ii. 50 % energijos išlaidų per 12 mėnesių, ėjusių prieš mėnesį, kurį pateikta pagalbos paraiška⁶⁹, arba
 - iii. jei valstybė narė Komisijai pateikia tinkamą pagrindimą, kad ši galėtų atlikti vertinimą (pavyzdžiui, susijusį su pagalbos gavėjui per dabartinę krizę kylančiais sunkumais)⁷⁰, paskolos suma gali būti padidinta:
 - kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti MVI⁷¹ likvidumo poreikiai, o per ateinančius 6 mėnesius – didelių įmonių likvidumo poreikiai;
 - kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti didelių įmonių, kurioms už energijos rinkose vykdomą prekybą reikia pateikti finansinį užstatą, dėl tos veiklos atsirandantys likvidumo poreikiai;
 - likvidumo poreikius turėtų nusistatyti pats pagalbos gavėjas⁷²;
 - Likvidumo poreikiai, jau tenkinami pagalbos priemonėmis pagal COVID-19 laikinąją sistemą, negali būti tenkinami priemonėmis, priimtomis pagal šį komunikatą;
- f. garantijos trukmė yra ne ilgesnė kaip šešeri metai, nebent ji būtų moduluota pagal 61 punkto c papunktį, o garantija negali viršyti:
- i. 90 % pagrindinės paskolos sumos, kai nuostolius proporcingai ir vienodomis sąlygomis padengia kredito įstaiga ir valstybė, arba

⁶⁸ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti trijų pasibaigusių metinių ataskaitinių laikotarpių sąskaitų, 61 punkto e papunkčio i punkte nustatyta taikytina viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

⁶⁹ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti viso ankstesnių dvylikos mėnesių laikotarpio įrašų, 61 punkto e papunkčio ii punkte nustatyta taikytina viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

⁷⁰ Atitinkamas pagrindimas galėtų būti susijęs su pagalbos gavėjais, veiklą vykdančiais sektoriuose, kurie itin nukentėjo nuo agresijos tiesioginio ar netiesioginio poveikio, įskaitant sankcijas, kurias įvedė ES, jos tarptautiniai partneriai, taip pat atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi, pvz., Rusija. Tas poveikis gali apimti tiekimo grandinių sutrikimus arba neįvykdytus mokėjimus iš Rusijos arba Ukrainos, didesnę kibernetinių išpuolių riziką arba didėjančias konkrečių gamybos išteklių ar žaliavų kainas, kurias paveikė dabartinė krizė.

⁷¹ Kaip apibrėžta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I priede.

⁷² Likvidumo planas gali apimti ir apyvartinį kapitalą, ir investicines išlaidas. Komisija patikslina, kad, kol galioja šis komunikatas, valstybės narės pagal šį skirsnį gali suteikti papildomas valstybės garantijas tokią paramą jau gavusiems pagalbos gavėjams, kad atsižvelgtų į naujus likvidumo poreikius, kurie nebuvo įtraukti į pradinį likvidumo poreikių vertinimą. Bet kokia tokia parama turi atitikti visas šio komunikato sąlygas ir ją teikiant turi būti užtikrinta, kad tie patys likvidumo poreikiai būtų patenkinti tik kartą.

- ii. 35 % pagrindinės paskolos sumos, kai nuostoliai pirmiausia priskiriami valstybei ir tik po to – kredito įstaigoms (*t. y.* pirmojo nuostolio garantija), ir
 - iii. abiem minėtais atvejais, kai paskolos dydis laikui bėgant mažėja, pavyzdžiui, dėl to, kad paskola pradeda gražinti, garantuojama suma privalo proporcingai mažėti;
- g. valstybei narei pateikus tinkamą pagrindimą ir nukrypstant nuo 61 punkto a, e, f ir h papunkčių, tais atvejais, valstybės garantija gali būti teikiama kaip netiesioginis finansinis užstatas⁷³ pagrindinėms sandorio šalims arba tarpuskaitos nariams siekiant patenkinti naujus energetikos įmonių likvidumo poreikius, atsirandančius dėl poreikio pateikti finansinius užstatus už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą, kuriai taikoma tarpuskaita. Šių netiesioginių garantijų suma išskirtiniais atvejais gali viršyti 90 %. Dėl šių netiesioginių garantijų valstybė narė turi:
- i. jeigu garantijos suma viršija 90 %, remdamosi patikimais ir konkrečiais įrodymais įrodyti, kad tokios didesnės sumos reikia, ir įsipareigoti patvirtinti ir nuolat stebėti, kad galutiniai pagalbos gavėjai šių likvidumo poreikių negali patenkinti iš kitų vidaus ar išorės finansavimo šaltinių, įskaitant kitą pagal šį komunikatą suteiktą pagalbą;
 - ii. pagrįsti garantijų sumą, kuri bet kuriuo atveju negali viršyti sumos, reikalingos ateinančių 12 mėnesių likvidumo poreikiams, atsirandantiems dėl poreikio pateikti finansinius užstatus už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą, kuriai taikoma tarpuskaita. Valstybės narės šiuos poreikius turi reguliariai peržiūrėti;
 - iii. pagrįsti laikotarpį, kuriam teikiama garantija; jis turi būti apribotas iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir bet kuriuo atveju nebūti ilgesnis nei laikotarpis, kuriuo tokios garantijos laikomos labai likvidžiu įkaitu pagal 2012 m. gruodžio 19 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 153/2013, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 papildomas nuostatomis dėl pagrindinėms sandorio šalims taikomų reikalavimų techninių reguliavimo standartų⁷⁴, su pakeitimais;
 - iv. parodyti, kaip garantijos teikimo sąlygose bus tinkamai sprendžiamos neatsakingo elgesio rizikos problemos, susijusios su pagalbos gavėju ir finansų tarpininku. Visų pirma tai susiję su sąlyga dėl garantuotų sumų susigrąžinimo iš galutinio pagalbos gavėjo tais atvejais, kai valstybės narės reikalavimų dėl galutinio pagalbos gavėjo turto eiliškumas turi būti tokio paties arba aukštesnio prioriteto kaip galutinio gavėjo neapmokėtos pirmaeilės skolos ir paskolų eiliškumas;

⁷³ Kaip paaiškinta 67 išnašoje ir priešingai nei pagal šį skirsnį numatytų valstybės garantijų paskoloms, kurios naudojamos siekiant palengvinti tiesioginį likvidumo teikimą įmonėms, atveju, pagal (61) punkto g papunktį numatytos valstybės garantijos, teikiamos kaip finansinis užstatas, yra netiesioginės ir teikiamos tiesiogiai pagrindinei sandorio šaliai arba tarpuskaitos nariui be jokios pagrindinės priemonės.

⁷⁴ OL L 52, 2013 2 23, p. 41.

- v. nurodyti priemokas, kurios bus taikomos tokioms garantijoms ir kurios turi būti bent lygios 61 punkto b papunktyje pateiktoje lentelėje nurodytoms garantijos priemokoms, pridėjus 200 bazinių punktų, ir, jeigu pagrindinė sandorio šalis ar tarpuskaitos narys už netiesioginę užstato poziciją netaiko jokios palūkanų normos ar mokesčių, bazinei normai, kaip apibrėžta 64 punkto b papunktyje;
- vi. užtikrinti, kad taip pat būtų laikomasi 61 punkto d ir i papunkčių. Galimybė pagal 61 punkto c papunktį netaikoma ir garantija turi būti susijusi tik su likvidumo poreikiais, apibrėžtais 61 punkto g papunktyje;
- h. garantija susijusi su investicinėmis paskolomis ir (arba) su paskolomis apyvartiniam kapitalui finansuoti;
- i. garantijos gali būti teikiamos tiesiogiai galutiniams pagalbos gavėjams arba kredito įstaigoms ir kitoms finansų įstaigoms, kaip antai finansų tarpininkams. Kredito ar kitos finansų įstaigos turėtų užtikrinti, kad, kiek įmanoma, valstybės garantijų nauda pasiektų galutinius pagalbos gavėjus. Finansų tarpininkas turi turėti galimybę įrodyti, kad jis naudoja mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad nauda, kurią sudaro didesnė finansavimo apimtis, rizikingesni portfeliai, mažesni užtikrinimo priemonės reikalavimai, mažesnės garantijos priemokos arba mažesnės palūkanos, nei būtų be tokių valstybės garantijų, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus.

2.3. Likvidumo parama subsidijuojamomis paskolomis

- (62) Siekiant, kad nuo dabartinės krizės nukentėjusios įmonės galėtų užsitikrinti likvidumą, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti subsidijuojamos palūkanų normos, taikomos ribotos trukmės laikotarpiu ir ribotai paskolos sumai.
- (63) Tos pačios paskolos pagrindinės sumos atžvilgiu pagal šį skirsnį teikiamos paskolos nesumuojamos su pagalba, teikiama pagal šio komunikato 2.2 skirsnį, ir atvirkščiai. Paskolos ir garantijos skirtingoms paskoloms, teikiamos pagal šį komunikatą, gali būti sumuojamos, jei bendra paskolų vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 61 punkto e papunktyje arba 64 punkto e papunktyje nustatytų ribų. Kartu pagalbos gavėjas gali pasinaudoti keliomis šiame skirsnyje nurodytomis subsidijuojamomis paskolomis, jeigu bendra paskolų vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 64 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų.
- (64) Komisija laikys, kad reaguojant į dabartinę krizę subsidijuojamomis paskolomis teikiama valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
 - a. paskolos nėra teikiamos kredito įstaigoms ar kitoms finansų įstaigoms;
 - b. paskolos gali būti teikiamos sumažintomis palūkanų normomis, kurios yra bent lygios bazinei normai (1 metų IBOR arba Komisijos paskelbtai lygiavertei

normai⁷⁵), galiojančiai 2022 m. spalio 1 d.⁷⁶ arba paramos suteikimo momentu, pridėjus toliau pateikiamoje lentelėje nurodytas kredito rizikos maržas⁷⁷:

Pagalbos gavėjo rūšis	Kredito rizikos marža pirmais metais	Kredito rizikos marža antrais–trečiais metais	Kredito rizikos marža ketvirtais–šeštais metais
MVĮ	25 baziniai punktai ⁷⁸	50 bazinių punktų ⁷⁹	100 bazinių punktų
Didelės įmonės	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų	200 bazinių punktų

- c. valstybės narės gali pasirinkti pranešti apie schemas, remdamosi pirmiau pateikta lentele, tačiau pasilikdamos galimybę moduluoti paskolos terminą ir kredito rizikos maržų dydį, pavyzdžiui, per visą paskolos laikotarpį gali būti taikoma fiksuota kredito rizikos marža, jei kiekvienos rūšies pagalbos gavėjams ji viršija mažiausią kredito rizikos maržą pirmais metais, pakoreguotą pagal paskolos terminą remiantis šia pastraipa^{80, 81};
- d. paskolų sutartys pasirašomos iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir galioja ne ilgiau kaip šešerius metus, nebent būtų moduluojamos pagal 64 punkto c papunktį;
- e. bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija:
 - i. 15 % pagalbos gavėjo vidutinės bendros metinės apyvartos per paskutinius tris pasibaigusius ataskaitinius laikotarpius⁸² arba
 - ii. 50 % energijos išlaidų per 12 mėnesių,ėjusių prieš mėnesį, kurį pateikta pagalbos paraiška⁸³;

⁷⁵ Bazinės normos apskaičiuojamos pagal Komisijos komunikatą dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (OL C 14, 2008 I 19, p. 6) ir skelbiamos Konkurencijos GD interneto svetainėje https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁷⁶ Iki 2022 m. gruodžio 31 d. suteiktoms paskoloms turi būti taikoma 2022 m. vasario 1 d. bazinė norma.

⁷⁷ Jeigu palūkanų mokėjimui taikomas lengvatinis laikotarpis, turi būti laikomasi 64 punkto b papunktyje nustatytų minimalių palūkanų normų ir palūkanos turi būti kaupiamos nuo pirmos lengvatinio laikotarpio dienos ir kapitalizuojamos bent kartą per metus. Paskolų sutarčių trukmė liks apribota iki daugiausia šešerių metų nuo paskolos suteikimo momento, nebent jos yra moduluojamos pagal 64 punkto c papunktį ir neviršijama bendra paskolų vienam pagalbos gavėjui suma, nurodyta 64 punkto e papunktyje.

⁷⁸ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti bent 10 bazinių punktų per metus.

⁷⁹ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti bent 10 bazinių punktų per metus.

⁸⁰ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti bent 10 bazinių punktų per metus.

⁸¹ Žr. su moduliavimu pagal 64 punkto c papunktį susijusios bylų nagrinėjimo praktikos santrauką, paskelbtą Konkurencijos GD svetainėje adresu https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁸² Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti trijų pasibaigusių metinių ataskaitinių laikotarpių sąskaitų, 64 punkto e papunkčio i punkte nustatyta taikytina viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

- iii. jei valstybė narė Komisijai pateikia tinkamą pagrindimą (pavyzdžiui, susijusį su pagalbos gavėjui per dabartinę krizę kylančiais sunkumais)⁸⁴, paskolos suma gali būti padidinta:
- kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti MVI⁸⁵ likvidumo poreikiai, o per ateinančius šešis mėnesius – didelių įmonių likvidumo poreikiai;
 - kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti didelių įmonių, kurioms už energijos rinkose vykdomą prekybą reikia pateikti finansinį užstatą, dėl tos veiklos atsirandantys likvidumo poreikiai;
 - likvidumo poreikius turėtų nusistatyti pats pagalbos gavėjas⁸⁶;
 - likvidumo poreikių, jau tenkinamų pagalbos priemonėmis pagal COVID-19 laikinąją sistemą, šis komunikatas neapima;
- f. paskolos turi būti susijusios su investicijų ir (arba) su apyvartinio kapitalo poreikiais;
- g. paskolos gali būti teikiamos tiesiogiai galutiniams pagalbos gavėjams arba per kredito įstaigas ir kitas finansų įstaigas, kaip antai finansų tarpininkus. Tokiu atveju kredito ar kitos finansų įstaigos turėtų užtikrinti, kad subsidijuojamų paskolų palūkanų normų nauda, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus. Finansų tarpininkas turi turėti galimybę įrodyti, kad jis naudoja mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad nauda, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus, nenustatant sąlygos, kad subsidijuojamų paskolų teikimas pagal šį skirsnį turėtų priklausyti nuo esamų paskolų refinansavimo.

2.4. Pagalba dėl itin smarkaus gamtinių dujų ir elektros energijos kainų padidėjimo patirtoms papildomoms išlaidoms padengti

- (65) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių ir šiame komunikate išdėstytų galimybių, laikinoji parama galėtų sušvelninti Rusijos agresijos prieš Ukrainą nulemtą itin smarkaus gamtinių dujų ir elektros energijos kainos padidėjimo padarinius. Tokia parama įmonėms gali būti teikiama remiantis arba einamuoju, arba

⁸³ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti viso ankstesnių dvylikos mėnesių laikotarpio įrašų, 64 punkto e papunkčio ii punkte nustatyta taikytina viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

⁸⁴ Atitinkamas pagrindimas galėtų būti susijęs su pagalbos gavėjais, veiklą vykdančiais sektoriuose, kurie itin nukentėjo nuo Rusijos agresijos tiesioginio ar netiesioginio poveikio, įskaitant ribojamąsias ekonomines priemones, kurių ėmėsi Sąjunga ir jos tarptautiniai partneriai, taip pat atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi Rusija. Tas poveikis gali apimti tiekimo grandinių sutrikimus arba neįvykdytus mokėjimus iš Rusijos arba Ukrainos, didesnę kainų kintamumą energijos rinkose ir susijusius užstato poreikius, didesnę kibernetinių išpuolių riziką arba didėjančias konkrečių gamybos išteklių ar žaliavų kainas, kurias paveikė dabartinė krizė.

⁸⁵ Kaip apibrėžta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I priede.

⁸⁶ Likvidumo planas gali apimti ir apyvartinį kapitalą, ir investicines išlaidas. Komisija patikslina, kad, kol galioja šis komunikatas, valstybės narės pagal šį skirsnį gali teikti papildomas subsidijuojamas paskolas tokią paramą jau gavusiems pagalbos gavėjams, kad atsižvelgtų į naujus likvidumo poreikius, kurie nebuvo įtraukti į pradinį likvidumo poreikių vertinimą. Bet kokia tokia parama turi atitikti visas šio komunikato sąlygas ir ją teikiant turi būti užtikrinta, kad tie patys likvidumo poreikiai būtų patenkinti tik kartą.

ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu. Pirmuoju atveju parama suteiktų galimybę labiausiai paveiktoms įmonėms tęsti ekonominę veiklą, tačiau savaime suteiktų mažiau paskatų taupyti energiją. Atsižvelgiant į dujų tiekimo stygių ES, taip pat svarbu išlaikyti tvirtas paskatas mažinti poreikį ir palaiapsniui pereiti prie mažesnio dujų vartojimo. Parama, teikiama remiantis ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu, galėtų išlaikyti nepakitusias rinkos paskatas mažinti energijos vartojimą ir padėti įmonėms susidoroti su dabartinės krizės padariniais, jeigu pagalbos gavėjai gamybos veiklos nesumažins daugiau nei reikia, kad būtų pasiekta tikslinio energijos sutaupymo riba, ir (arba) tiesiog savo vartojimo neperkels kitur. Todėl valstybės narės raginamos reikalauti, kad pagalbos gavėjai šiuo tikslu prisiimtų atitinkamus įsipareigojimus. Bet kuriuo tinkamu finansuoti laikotarpiu valstybės narės gali įdiegti paramos schemą remdamosi einamuoju arba ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu.

- (66) Komisija valstybės pagalbą laikys suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. pagalba suteikiama ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.⁸⁷;
 - b. pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių⁸⁸ ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, gražintiniais avansais, garantijomis⁸⁹, paskolomis⁹⁰ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys taikomų pagalbos intensyvumo ir didžiausio pagalbos intensyvumo viršutinių ribų; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
 - c. pagalba, suteikta gražintinų avansų, garantijų, paskolų ar kitų grąžinamųjų priemonių forma, gali būti konvertuojama į kitų formų pagalbą, pavyzdžiui, dotacijas, su sąlyga, kad konvertavimas atliekamas ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d.;
 - d. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas. Valstybės narės gali apriboti pagalbą veiklai, kuria remiami ekonomikai arba vidaus rinkos saugumui ir atsparumui ypač svarbūs konkretūs ekonomikos sektoriai, atsižvelgdamos, pavyzdžiui, į komunikate „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“⁹¹ nustatytus kriterijus, pagal kuriuos pirmenybė teikiama svarbiausiems neapsaugotiems vartotojams. Tačiau tokios ribos turi būti nustatytos bendrais bruožais ir neturėtų dirbtinai sumažinti galimų pagalbos gavėjų rato;

⁸⁷ Taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, jeigu pagalba suteikiama tik atlikus pagalbos gavėjo patvirtinamųjų dokumentų *ex post* patikrinimą ir valstybė narė nusprendžia neįtraukti galimybės atlikti išankstinius mokėjimus pagal 68 punktą, pagalba gali būti teikiama iki 2024 m. kovo 31 d. su sąlyga, kad paisoma 66 punkto e papunktyje apibrėžto tinkamo finansuoti laikotarpio ir 68 punkto reikalavimų.

⁸⁸ Jeigu pagalba teikiama mokesčių lengvatomis, mokestinis įsipareigojimas, dėl kurio suteikiama ta lengvata, turi būti atsiradęs ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

⁸⁹ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 61 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁹⁰ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 64 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁹¹ COM/2022/360 *final*.

- e. pagal šį skirsnį tinkamos finansuoti išlaidos yra apskaičiuojamos remiantis gamtinių dujų (įskaitant naudojamas kaip pradinę žaliavą), elektros energijos ir šilumos bei vėsumos⁹², kurioms tiekti tiesiogiai naudojamos pagalbos gavėjo įsigytos gamtinės dujos ir elektros energija⁹³, suvartojimu. Didžiausios finansuoti tinkamos išlaidos apskaičiuojamos pagal šią formulę:

$$(p(t) - p(\text{ref}) * 1,5) * q$$

kur:

t – konkretus mėnuo arba kelių iš eilės einančių mėnesių laikotarpis nuo 2022 m. vasario 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. vėliausiai (toliau – tinkamas finansuoti laikotarpis);

ref – laikotarpis nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. (toliau – bazinis laikotarpis);

p(t) – pagalbos gavėjo suvartotos energijos vieneto vidutinė kaina tinkamu finansuoti laikotarpiu (pavyzdžiui, EUR/MWh);

p(ref) – pagalbos gavėjo suvartotos energijos vieneto vidutinė kaina baziniu laikotarpiu (pavyzdžiui, EUR/MWh);

q – pagalbos gavėjo, kaip galutinio vartotojo, iš išorės tiekėjų įsigytos ir suvartotos energijos kiekis⁹⁴. Valstybės narės gali nustatyti, kad jis yra arba:

- q(t), t. y. pagalbos gavėjo per tinkamą finansuoti laikotarpį suvartotos energijos kiekis arba
- q(ref), t. y. pagalbos gavėjo per bazinį laikotarpį suvartotos energijos kiekis.

Nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. q negali viršyti 70 % pagalbos gavėjo per tą patį 2021 m. laikotarpį suvartotos energijos kiekio;

- f. bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 50 % tinkamų finansuoti išlaidų ir bendra pagalbos vienai įmonei suma bet kuriuo metu neviršija 4 mln. EUR;
- g. pagal šį skirsnį teikiama pagalba gali būti sumuojama su pagal 2.1 skirsnį teikiama pagalba, jeigu neviršijamos pagal šį skirsnį taikomos pagalbos vienai įmonei viršutinės ribos. Pagalba, pagal šį skirsnį teikiama remiantis ankstesnių

⁹² Centralizuoto šilumos ar vėsumos tiekimo tinklų atveju ne visuomet gali būti įmanoma tiksliai nustatyti, kokį kurą naudoja centrinis šaltinis. Tokiais atvejais valstybės narės gali remtis centralizuoto šilumos tiekimo operatorių sertifikatais arba įverčiais, nurodančiais atitinkamų tinklų energijos rūšių derinį, ir tą informaciją naudoti suvartotos šilumos ir (arba) vėsumos daliai, kuriai gali būti skiriama kompensacija pagal šį skirsnį, apskaičiuoti.

⁹³ Tik 2.4 skirsnyje sąvoka „pagalbos gavėjas“ reiškia įmonę arba juridinį asmenį, kuris yra įmonės dalis.

⁹⁴ Įrodytas pagalbos gavėjo, pvz., remiantis atitinkama sąskaita. Bus įskaitomas tik galutinių vartotojų suvartotos energijos kiekis, o pardavimai ir nuosava gamyba neįskaitomi. Paties energetikos sektoriaus suvartotos energijos kiekis ir nuostoliai transformuojant ir skirstant energiją neįskaitomi.

laikotarpių energijos suvartojimu ($q(\text{ref})$), negali būti sumuojama su pagal 2.7 skirsnį dėl to paties suvartotos energijos kiekio teikiama pagalba.

- (67) Tam tikrais atvejais pagalbos gavėjams, kurie nukentėjo dėl per krizę sumažėjusių ekonominės veiklos rezultatų, gali reikėti papildomos pagalbos. Valstybės narės gali suteikti pagalbą, viršijančią vertes, apskaičiuotas pagal 66 punkto f papunktį, jei, be 66 punkto a–e ir g papunkčiuose nustatytų sąlygų, laikomasi šių sąlygų:
- a. bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 40 % tinkamų finansuoti išlaidų ir bendra pagalbos vienai įmonei suma bet kuriuo metu neviršija 100 mln. EUR;
 - b. pagalbos gavėjų, kurie laikomi daug energijos naudojančiomis įmonėmis⁹⁵, atveju bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma gali būti padidinta daugiausiai iki 65 % tinkamų finansuoti išlaidų, o bendra pagalbos vienai įmonei suma bet kuriuo metu negali viršyti 50 mln. EUR. Be to, pagalbos gavėjas privalo įrodyti, arba kad per tinkamą finansuoti laikotarpį jo EBITDA⁹⁶ (neįskaitant pagalbos) sumažėjo bent 40 %, palyginti su baziniu laikotarpiu, arba kad jo EBITDA (neįskaitant pagalbos) tinkamu finansuoti laikotarpiu yra neigiamos;
 - c. pagalbos gavėjų, kurie laikomi daug energijos naudojančiomis įmonėmis ir kurie vykdo veiklą viename ar keliuose I priede išvardytuose sektoriuose ar pasektoriuose⁹⁷, atveju bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma gali būti padidinta daugiausiai iki 80 % tinkamų finansuoti išlaidų ir bendra pagalbos vienai įmonei suma bet kuriuo metu negali viršyti 150 mln. EUR. Be to, pagalbos gavėjas privalo įrodyti, arba kad per tinkamą finansuoti laikotarpį jo EBITDA (neįskaitant pagalbos) sumažėjo bent 40 %, palyginti su baziniu laikotarpiu, arba kad jo EBITDA (neįskaitant pagalbos) tinkamu finansuoti laikotarpiu yra neigiamos;
 - d. pagalbos, suteiktos pagal 67 punkto a, b ir c papunkčius, atveju pagalbos gavėjo tinkamo finansuoti laikotarpio EBITDA, įskaitant bendrą pagalbos sumą, negali viršyti 70 % jo bazinio laikotarpio EBITDA. Tais atvejais, kai bazinio laikotarpio EBITDA buvo neigiamos, dėl pagalbos EBITDA tinkamu finansuoti laikotarpiu neturi padidėti iki daugiau nei 0.
- (68) Pagal šį skirsnį pagalbą teikianti institucija pagalbos gavėjui gali atlikti išankstinį mokėjimą. Tuo tikslu pagalbą teikianti institucija gali remtis šiame skirsnyje nustatytą tinkamumo finansuoti kriterijų įverčiais su sąlyga, kad bus laikomasi šiame skirsnyje nustatytų viršutinių pagalbos ribų. Pagalbą teikianti institucija nustato procesą, kad

⁹⁵ Daug energijos naudojanti įmonė yra juridinis asmuo, kurio energinių produktų (įskaitant kitus energinius produktus nei gamtinės dujos ir elektros energija) pirkimas, remiantis 2021 kalendorinių metų finansinės apskaitos ataskaitų duomenimis, sudaro ne mažiau kaip 3,0 % produkcijos vertės arba apyvartos. Arba gali būti naudojami 2022 m. pirmojo pusmečio duomenys: tokiu atveju pagalbos gavėjas gali būti laikomas daug energijos naudojančia įmone, jeigu energinių produktų (įskaitant kitus energinius produktus nei gamtinės dujos ir elektros energija) pirkimas sudaro bent 6,0 % produkcijos vertės arba apyvartos.

⁹⁶ EBITDA – pajamos neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos, neskaitant vienkartinio vertės sumažėjimo.

⁹⁷ I priede išvardyti sektoriai ir pasektoriai, kurių konkurencingumas dėl energetikos krizės ypač sumažėjo ir kurių sektorių ir pasektorių lygmens prekybos su trečiosiomis valstybėmis intensyvumas ir taršos intensyvumas yra objektyvūs kriterijai. Ar pagalbos gavėjas vykdo veiklą I priede nurodytame sektoriuje ar pasektoriuje, bus sprendžiama pagal pagalbos gavėjo klasifikaciją nacionalinėse sektorių sąskaitose arba pagal tai, ar vykdydamas vienos ar kelių rūšių veiklą, įtrauktą į I priedą, jis 2021 m. gavo daugiau nei 50 % savo apyvartos ar produkcijos vertės.

remdamasi faktiniais duomenimis galėtų *ex post* patikrinti, ar laikomasi atitinkamų tinkamumo finansuoti reikalavimų ir pagalbos viršutinių ribų, ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tinkamo finansuoti laikotarpio pabaigos susigražina tinkamumo finansuoti kriterijų neatitinkančias ar pagalbos viršutines ribas viršijančias išmokėtas pagalbos sumas.

2.5. Pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos kaupimo ir atsinaujinančiųjų šilumos išteklių plėtrai paspartinti, atsižvelgiant į planą „REPowerEU“

- (69) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių, atsižvelgiant į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą ir į planą „REPowerEU“⁹⁸ labai svarbu ekonomiškai efektyviu būdu paspartinti ir išplėsti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, siekiant greitai sumažinti priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kurio importo ir paspartinti energetikos pertvarką. Valstybės pagalba, kuria siekiama paspartinti saulės energijos pajėgumų, vėjo energijos pajėgumų, geoterminės energijos pajėgumų diegimą, elektros energijos ir šiluminės energijos kaupimą, atsinaujinančiųjų šilumos išteklių diegimą, taip pat vandenilio gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir biodujų bei biometano gamybą iš atliekų ir liekanų, yra tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas priklausomybei nuo importuojamo iškastinio kuro sumažinti, atsižvelgiant į dabartines sąlygas. Atsižvelgiant į neatidėliotiną poreikį užtikrinti greitą projektų, kuriais spartinama atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos kaupimo ir atsinaujinančiųjų šilumos išteklių plėtra, įgyvendinimą, laikinai pateisinamas tam tikras paramos priemonių įgyvendinimo supaprastinimas.
- (70) Komisija suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą laikys pagalbą atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybai, vandenilio gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, biodujų ir biometano gamybai iš atliekų ir liekanų, elektros ir šiluminės energijos kaupimui ir atsinaujinančiųjų šilumos išteklių plėtrai skatinti, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. pagalba teikiama vienam iš šių tikslų:
 - i. fotovoltinei ar kitai elektros energijai iš saulės energijos gaminti;
 - ii. elektros energijai iš vėjo energijos gaminti;
 - iii. geoterminei energijai gaminti;
 - iv. elektros energijai ar šiluminei energijai kaupti (taip pat derinant su vienos ar kelių rūšių investicijomis, kurioms taikomas šis skirsnis);
 - v. šilumai iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminti, taip pat ir naudojant šilumos siurblius, atitinkančius Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001⁹⁹ VII priedą;
 - vi. vandeniliui iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminti;

⁹⁸ COM(2022) 230 *final*, 2022 m. gegužės 18 d.

⁹⁹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

- vii. biodujoms ir biometanui iš atliekų ir liekanų gaminti laikantis ES tvarumo kriterijų pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 29 straipsnį ir Reglamentą (ES) 2018/841¹⁰⁰;
- b. paramos schemos gali būti apribotos viena ar keliomis technologijomis pagal 70 punkto a papunktį, tačiau negali aprėpti jokio dirbtinio apribojimo ar diskriminacijos (įskaitant licencijų, leidimų ar koncesijų suteikimą, kai jų reikia), pavyzdžiui, projekto dydžio, vietos ar regioninių aspektų apribojimų ar 70 punkto a papunktyje nurodytų technologijų labai specifinių rūšių (porūšių);
- c. pagalba teikiama tiesioginėmis dotacijomis, gražintiniais avansais, paskolomis, garantijomis arba mokesčių lengvatomis;
- d. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatyta tam tikra apimtis ir biudžetas;
- e. pagalba suteikiama ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d., o įrenginiai turi būti baigti instaliuoti ir pradėti veikti per 30 mėnesių po pagalbos suteikimo datos arba per 36 mėnesius po pagalbos jūros vėjo elektrinių parkams ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos įrenginiams, suteikimo datos. Jei šio termino nesilaikoma, po pirmų 3 vėlavimo mėnesių už kiekvieną vėlavimo mėnesį turi būti gražinama 5 % skirtos pagalbos sumos arba ji turi būti atitinkamai mažinama, nuo šešto vėlavimo mėnesio gražinama suma padidinama iki 10 % už kiekvieną vėlavimo mėnesį, išskyrus atvejus, kai vėluojama dėl priežasčių, kurių pagalbos gavėjas negali kontroliuoti ir kurių pagrįstai negalėjo numatyti¹⁰¹;
- f. jeigu pagalba teikiama sutarčių dėl vykdomų pagalbos mokėjimų forma, tų sutarčių trukmė neturi būti ilgesnė nei 20 metų po to, kai įrenginiai, kuriems teikta pagalba, pradeda veikti;
- g. pagalba teikiama rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika. Bent 70 % visų atrankos kriterijų, naudojamų pasiūlymų eilei nustatyti, turi būti išreikšti pagalba vienam aplinkos apsaugos vienetui¹⁰² arba pagalba vienam atiduodamosios energijos arba galios vienetui;
- h. konkurencinis konkursas nėra privalomas, kai pagalba teikiama mokesčių lengvatų forma, jeigu ji teikiama tuo pačiu būdu visoms tinkamoms finansuoti įmonėms, vykdančioms veiklą tame pačiame ekonominės veiklos sektoriuje ir esančioms tokioje pačioje ar panašioje faktinėje padėtyje atsižvelgiant į pagalbos priemonės paskirtį ir tikslus. Be to, konkurencinis konkursas nėra privalomas, kai

¹⁰⁰ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1).

¹⁰¹ Šios priežastys, pavyzdžiui, galėtų apimti privalomą gyventojų izoliavimąsi dėl pandemijos arba pasaulinius projektams būtinos įrangos tiekimo sutrikdymus. Tačiau jos neapimtų vėlavimo gauti reikiamus leidimus projektui.

¹⁰² Pavyzdžiui, eurai už sumažinto CO₂ toną.

vienai įmonei ir vienam projektui teikiama pagalba neviršija 25 mln. EUR, o pagalbos gavėjai yra maži projektai, apibrėžiami taip:

- i. elektros energijos gamybos, elektros energijos arba šiluminės energijos kaupimo atveju – projektai, kurių įrengtoji galia neviršija 1 MW;
- ii. šilumos gamybos ir dujų gavybos technologijų atveju – projektai, kurių įrengtoji ar lygiavertė galia neviršija 1 MW;
- iii. vandenilio gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių atveju – projektai, kurių įrengtoji ar lygiavertė galia neviršija 3 MW;
- iv. biodujų ir biometano gamybos iš atliekų ir liekanų atveju – projektai, kurių įrengtoji galia neviršija 25 000 tonų per metus;
- v. 100 % MVĮ priklausančių arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijos projektų atveju – projektai, kurių įrengtoji galia neviršija 6 MW;
- vi. projektų, kurie 100 % priklauso mažosioms ir labai mažoms įmonėms arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms ir skirti tik vėjo energijai gaminti, atveju – projektai, kurių įrengtoji galia neviršija 18 MW.

Jeigu pagalba mažiems projektams neteikiama per konkurencinį konkursą, pagalbos intensyvumas negali viršyti 45 % visų investicinių išlaidų; Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 20 procentinių punktų, kai pagalba teikiama mažosioms įmonėms, ir 10 procentinių punktų, kai pagalba teikiama vidutinėms įmonėms;

- i. turi būti nustatyta gamybos apimtis ar pajėgumai, dėl kurių rengiamas konkursas, siekiant užtikrinti, kad konkursas būtų iš tiesų konkurencinis. Valstybė narė privalo įrodyti tikimybę, kad apimtis, dėl kurios rengiamas konkursas, atitiks galimus projektų pasiūlymus. Tai gali būti padaryta atsižvelgiant į praeityje rengtus aukcionus, technologijų tikslus nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane¹⁰³ arba nustatant apsaugos mechanizmą siekiant atsižvelgti į nepakankamų pasiūlymų riziką. Jeigu per konkurencinį konkursą kelis kartus nepateikiama pakankamai pasiūlymų, valstybė narė turi nustatyti taisomąsias priemones bet kuriai būsimai su ta pačia technologija susijusiai schemai, apie kurią ji praneš Komisijai;
- j. pagalbos paskirtis turi būti išsaugoti veiksmingas veiklos iniciatyvas ir kainų signalus. Be to, pagalba turi būti suplanuota taip, kad leistų spręsti nenumatyto pelno problemą, įskaitant ypač aukštų elektros energijos ar dujų kainų laikais, iš

¹⁰³ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

anksto nustatant susigražinimo mechanizmą arba pagalbą teikiant abipusių susitarimų dėl skirtumų forma¹⁰⁴;

- k. jeigu pagalba teikiama vandeniliui iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminti, valstybė narė turi užtikrinti, kad vandenilis būtų gaminamas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 išdėstytą iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamam nebiologinės kilmės skystajam ir dujiniam transporto kurui taikomą metodiką;
 - l. pagalba pagal šią priemonę neturi būti derinama su kita pagalba toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti;
 - m. pagalba gali būti suteikta investicijoms, su kuriomis susiję darbai pradėti 2022 m. liepos 20 d.; projektams, pradėtiems iki 2022 m. liepos 20 d., pagalba gali būti teikiama, jeigu ji būtina investicijai smarkiai paspartinti arba jos apimčiai išplėsti. Tokiais atvejais pagalbos skyrimo kriterijus atitinka tik papildomos išlaidos, susijusios su spartinimo pastangomis arba platesne apimtimi;
 - n. pagalba turi skatinti pagalbos gavėją vykdyti investiciją, kurios be pagalbos jis nevykdytų arba kurią vykdytų mažesniu mastu arba kitaip. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į išskirtinius ekonominius sunkumus, kurie įmonėms kyla dėl dabartinės krizės, jeigu pagalba nebūtų teikiama, pagalbos gavėjai paprastai tęstų savo veiklą jos nekeisdami, jeigu toks veiklos tęsimas jos nekeičiant nėra Sąjungos teisės pažeidimas;
 - o. valstybė narė turi užtikrinti, kad būtų laikomasi reikšmingos žalos nedarymo principo.
- (71) Komisija pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą laikys suderinama su vidaus rinka pagalbą didžiausiai esamų įrenginių galiai padidinti, nedarant papildomų investicijų, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. esami įrenginiai buvo prijungti prie tinklo iki 2022 m. spalio 1 d. ir jiems buvo teikiama pagalba, kurią Komisija patvirtino pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą arba apie kurią nereikėjo pranešti;
 - b. pagalba yra būtina didžiausiai esamų įrenginių galiai padidinti, kad vieno įrenginio galia būtų padidinta daugiausia 1 MW arba lygiaverčiu dydžiu, nedarant papildomų investicijų;
 - c. pagalba suteikiama iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir tinkamas finansuoti laikotarpis paramai pagal šią pagalbos priemonę gauti baigiasi 2023 m. gruodžio 31 d.;
 - d. pagalba atitinka 71 punkto a, b, c, d, j ir k papunkčiuose nustatytus reikalavimus;
 - e. pagalba pagal šią priemonę neturi būti derinama su kita pagalba, kuria remiamas tas pats galios didinimas;

¹⁰⁴ Susitarimu dėl skirtumų pagalbos gavėjui suteikiama teisė gauti išmoką, lygią fiksuotos vykdymo kainos ir referencinės kainos, pavyzdžiui, rinkos kainos, už produkcijos vienetą skirtumui. Susitarimuose dėl skirtumų taip pat gali būti numatyta, kad pagalbos gavėjai turi grąžinti lėšas mokesčių mokėtojams arba vartotojams už laikotarpį, kai referencinė kaina viršija vykdymo kainą.

2.6. Pagalba pramonės gamybos procesų priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, vykdant elektrifikaciją ir (arba) naudojant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizinį vandenilį, atitinkantį tam tikras sąlygas, taip pat energijos vartojimo efektyvumo priemonėms

- (72) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių, valstybės pagalba siekiant palengvinti investicijas į pramonės veiklos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, visų pirma vykdant elektrifikaciją ir taikant technologijas, kurioms naudojamas vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizinis vandenilis, atitinkantis 73 punkto h papunkčio sąlygas, taip pat į energijos vartojimo efektyvumo priemones yra tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas priklausomybei nuo importuojamo iškastinio kuro sumažinti, atsižvelgiant į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą. Atsižvelgiant į neatidėliotiną poreikį paspartinti tą procesą, kad tokios investicijos būtų greitai vykdomos, tam tikras supaprastinimas yra pateisinamas.
- (73) Komisija suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą laikys pagalbą investicijoms, kuriomis i) iš esmės sumažinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, išmetamas dėl pramoninės veiklos, kurioje šiuo metu kaip energijos šaltinis arba pradinė žaliava naudojamas iškastinis kuras, arba ii) iš esmės sumažinamas pramoninei veiklai ir procesams suvartojamos energijos kiekis, jeigu laikomasi visų šių sąlygų:
- a. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas;
 - b. didžiausia individualios pagalbos suma, kuri gali būti suteikta vienai įmonei, iš esmės neturi viršyti 10 % viso tokiai schemai skirto biudžeto. Jeigu valstybė narė Komisijai pateikia tinkamą pagrindimą, Komisija gali patvirtinti schemas, pagal kurias numatoma teikti individualios pagalbos sumas, viršijančias 10 % viso tokiai schemai skirto biudžeto;
 - c. pagalba teikiama tiesioginėmis dotacijomis, grąžintiniais avansais, paskolomis, garantijomis arba mokesčių lengvatomis;
 - d. investicijos¹⁰⁵ turi suteikti galimybę pagalbos gavėjui pasiekti vieną iš šių dalykų arba juos abu:
 - (i) palyginti su padėtimi iki pagalbos suteikimo, bent 40 % sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kurį tiesiogiai išmeta jo pramonės įrenginiai, šiuo metu kaip energijos šaltinį arba pradinę žaliavą naudojantys iškastinį kurą, elektrifikuojant gamybos procesus arba kaip iškastinio kuro pakaitalą naudojant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizinį vandenilį, atitinkantį 73 punkto h papunkčio sąlygas; siekiant patikrinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą, turi būti atsižvelgiama ir į deginant biomasę faktiškai išmetamus teršalus¹⁰⁶;

¹⁰⁵ Pagalbai investicijoms, kuriomis siekiama sumažinti tiesiogiai išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį arba suvartojamos energijos kiekį, be kita ko, žemiau šio komunikato 73 punkto d papunktyje nurodytų ribų, gali būti netaikomas pranešimo reikalavimas, jeigu paisoma Bendrajame bendrosios išimties reglamente nustatytų taisyklių.

¹⁰⁶ Tiesiogiai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į vidutinį tiesiogiai išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį per penkerius metus prieš pagalbos paraišką (vidutiniškai per metus išmetamas teršalų kiekis).

- (ii) palyginti su padėtimi iki pagalbos suteikimo, bent 20 % sumažinti vykdant veiklą, kuriai teikiama pagalba, pramonės įrenginių suvartojamos energijos kiekį¹⁰⁷;
- e. dėl pagalbos investicijoms, susijusioms su veikla, kuriai taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pagalbos gavėjo įrenginių išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sumažėja iki lygio, žemesnio už atitinkamą santykinę vertę, taikomą suteikiant nemokamus apyvartinius taršos leidimus, nustatytą Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/447¹⁰⁸;
- f. pagalba neturi būti naudojama bendros pagalbos gavėjo gamybos apimties padidinimui finansuoti;
- g. jeigu pagalba teikiama investicijai į pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, susijusį su vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimu, valstybė narė turi užtikrinti, kad naudojamas vandenilis būtų gaminamas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 išdėstytą iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamam nebiologinės kilmės skystajam ir dujiniam transporto kurui taikomą metodiką;
- h. pagalba taip pat gali būti teikiama investicijai į pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, susijusį su naudojant elektros energiją pagaminto vandenilio naudojimu, vienu iš šių atvejų:
- (i) vandenilis gaminamas tik tomis valandomis, kuriomis ribinis generavimo vienetas prekybos zonoje, kurioje elektrolizeris yra atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiams, kuriais naudojama elektros energija, yra iškastinio kuro nenaudojanti elektrinė. Vandenilis, pagamintas tomis valandomis, kuriomis ribinis generavimo vienetas prekybos zonoje, kurioje elektrolizeris yra atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiams, kuriais naudojama elektros energija, yra atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją gaminanti elektrinė, ir jau įskaičiuotas kaip vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal 73 punkto g papunktį, negali būti įskaičiuojamas antrą kartą pagal šį skirsnį;
- (ii) kitu atveju vandenilis gaminamas elektros energiją gaunant iš tinklo, ir elektrolizeris gamina vandenilį tokį skaičių pilnutinių apkrovos valandų, kuris yra lygus skaičiui valandų, kuriomis ribinę elektros energijos kainą prekybos zonoje nustatė įrenginiai, gaminantys elektros energiją nenaudodami iškastinio kuro, arba yra už tą skaičių mažesnis; vandenilis, pagamintas per tokį skaičių pilnutinių apkrovos valandų, kuris yra lygus skaičiui valandų, kuriomis ribinę elektros energijos kainą prekybos zonoje nustatė įrenginiai, gaminantys atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją, arba yra už tą skaičių mažesnis, ir jau įskaičiuotas kaip vandenilis iš

¹⁰⁷ Suvartojamos energijos kiekio sumažinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į suvartotos energijos kiekį per penkerius metus prieš pagalbos paraišką (vidutiniškai per metus suvartotos energijos kiekis).

¹⁰⁸ 2021 m. kovo 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/447, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 2 dalį nustatomos patikslintos santykinės taršos rodiklių vertės, taikomos 2021–2025 m. laikotarpiu suteikiant nemokamus apyvartinius taršos leidimus (OL L 87, 2021 3 15, p. 29).

atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal 73 punkto g papunktį, negali būti įskaičiuojamas antrą kartą pagal šį skirsnį;

(iii) kitu atveju valstybė narė turi užtikrinti, kad naudojamo elektrolizinio vandenilio per gyvavimo ciklą išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis būtų bent 70 % mažesnis, palyginti su lyginamojo iškastinio kuro verte, t. y. 94 g CO₂eq/MJ, ir kad vandenilis būtų gaunamas iš neiškastinių energijos išteklių. Dėl elektrai priskiriamo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaičiavimo metodikos neturėtų padidėti iškastinio kuro naudojimas, laikantis plano „REPowerEU“ tikslų. Šio skirsnio taikymo tikslais gali būti naudojama tik pagaminto vandenilio dalis, atitinkanti iškastinio kuro nenaudojančių elektrinių gamybos šalyje pagamintos elektros energijos vidutinę dalį, įvertintą per dvejus metus iki nagrinėjamų metų; Vandenilio, pagaminto pagal šį papunktį dalis, atitinkanti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją gaminančių elektrinių gamybos šalyje pagamintos elektros energijos vidutinę dalį, įvertintą per dvejus metus iki nagrinėjamų metų, negali būti įskaičiuojama antrą kartą pagal šį skirsnį, jeigu ji jau buvo įskaičiuota kaip vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal 73 punkto g papunktį;

- i. iki 2023 m. gruodžio 31 d. suteiktai pagalbai taikoma sąlyga, kad investicija finansuojamas įrenginys arba įranga būtų baigti instaliuoti ir visiškai veiktų per 30 mėnesių po pagalbos suteikimo datos arba per 36 mėnesius po pagalbos investicijoms, susijusioms su vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizinio vandenilio, atitinkančio 73 punkto h papunkčio sąlygas, naudojimu, suteikimo datos. Jei instaliavimo užbaigimo ir veikimo pradžios termino nesilaikoma, po pirmų trijų vėlavimo mėnesių už kiekvieną vėlavimo mėnesį turi būti gražinama 5 % skirtos pagalbos sumos arba ji turi būti atitinkamai mažinama, nuo šešto vėlavimo mėnesio gražinama suma padidinama iki 10 % už kiekvieną vėlavimo mėnesį, išskyrus atvejus, kai vėluojama dėl priežasčių, kurių pagalbos gavėjas negali kontroliuoti ir kurių pagrįstai negalėjo numatyti¹⁰⁹; Jei instaliavimo užbaigimo ir veikimo pradžios termino laikomasi, gražintiniais avansais teikiama pagalba gali būti paverčiama dotacijomis; jei ne, gražintinas avansas turi būti gražinamas lygiomis metinėmis dalimis per penkerius metus nuo pagalbos suteikimo dienos;
- j. pagalba gali būti suteikta investicijoms, su kuriomis susiję darbai pradėti 2022 m. liepos 20 d.; projektams, pradėtiems iki 2022 m. liepos 20 d., pagalba gali būti teikiama, jeigu ji būtina investicijai smarkiai paspartinti arba jos apimčiai išplėsti. Tokiais atvejais pagalbos skyrimo kriterijus atitinka tik papildomos išlaidos, susijusios su spartinimo pastangomis arba platesne apimtimi;
- k. pagalba neturi būti teikiama vien už taikomų Sąjungos standartų laikymąsi¹¹⁰;

¹⁰⁹ Šios priežastys, pavyzdžiui, galėtų apimti privalomą gyventojų izoliavimąsi dėl pandemijos arba pasaulinius projektams būtinos įrangos tiekimo grandinių sutrikdymus. Tačiau jos neapimtų vėlavimo gauti reikiamus leidimus projektui.

¹¹⁰ Kaip apibrėžta Komisijos komunikato „2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ 19 punkto 89 dalyje (OL C 80, 2022 2 18, p. 1).

- l. pagalba turi skatinti pagalbos gavėją vykdyti investiciją, kurios be pagalbos jis nevykdytų arba kurią vykdytų mažesniu mastu arba kitaip. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į išskirtinius ekonominius sunkumus, kurie įmonėms kyla dėl dabartinės krizės, jeigu pagalba nebūtų teikiama, pagalbos gavėjai paprastai tęstų savo veiklą jos nekeisdami, jeigu toks veiklos tęsimas jos nekeičiant nėra Sąjungos teisės pažeidimas;
- m. tinkamos finansuoti išlaidos yra skirtumas tarp projekto, kuriam teikiama pagalba, išlaidų ir sumažintų išlaidų arba papildomų pajamų, palyginti su padėtimi, kai pagalba neteikiama, investicijos naudojimo laikotarpiu;
- n. pagalbos intensyvumas neturi viršyti 40 % tinkamų finansuoti išlaidų. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų, kai pagalba teikiama vidutinėms įmonėms, ir 20 procentinių punktų, kai pagalba teikiama mažosioms įmonėms. Pagalbos intensyvumas taip pat gali būti padidintas 15 procentinių punktų investicijoms, dėl kurių bent 55 % sumažinamas tiesiogiai išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis arba bent 25 % sumažinamas suvartojamos energijos kiekis, palyginti su padėtimi iki investicijos¹¹¹;
- o. kaip alternatyva 73 punkto m ir n papunkčiuose išdėstytiems reikalavimams, investicinė pagalba gali būti teikiama rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika. Bent 70 % visų atrankos kriterijų, naudojamų pasiūlymų eilei nustatyti, turi būti išreikšti pagalba vienam aplinkos apsaugos vienetui (pavyzdžiui, eurai už sumažinto CO₂ toną arba eurai už sutaupytos energijos vienetą). Su konkursu susijęs biudžetas turi būti privalomas apribojimas, nes galima tikėtis, kad pagalbą gaus ne visi konkurso dalyviai;
- p. schema turi būti parengta taip, kad leistų spręsti nenumatyto pelno problemą, įskaitant ypač aukštų elektros energijos ar gamtinių dujų kainų laikais, iš anksto nustatant susigrąžinimo mechanizmą;
- q. pagalba pagal šį skirsnį neturi būti derinama su kita pagalba toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti.

2.7. Pagalba suvartojamos elektros energijos kiekiui papildomai mažinti

- (74) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių ir šiame komunikate išdėstytų galimybių, gali prireikti laikinos paramos, kad pagal Reglamento 2022/1854¹¹² 3 ir 4 straipsnius būtų sumažintas suvartojamos elektros energijos kiekis. Ta parama gali padėti sumažinti elektros energijos, gaminamos naudojant brangesnes technologijas (šiuo metu tai dujas naudojančios technologijos), suvartojimą ir taip palengvinti padėtį, susidariusią dėl išskirtinai padidėjusių elektros energijos kainų. Todėl taip pat svarbu išlaikyti esamas paskatas mažinti elektros energijos suvartojimą

¹¹¹ Tiesiogiai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio arba suvartojamos energijos kiekio sumažinimas turi būti vertinami atsižvelgiant į vidutinį tiesiogiai išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį arba suvartotos energijos kiekį per penkerius metus prieš pagalbos paraišką (vidutiniškai per metus išmetamas teršalų kiekis / suvartotos energijos kiekis).

¹¹² 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

ir užtikrinti derėjimą su dujų poreikio mažinimo tikslais, nustatytais Reglamente (ES) 2022/1369¹¹³. Atsižvelgiant į valstybių narių skirtumus, reikia gairių, kuriomis būtų užtikrinta, kad lankstumas būtų pagrįstas kriterijais, kuriais siekiama užtikrinti vienodas sąlygas ir išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą.

- (75) Komisija pagalbą suvartojamos elektros energijos kiekiui mažinti laikys suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi visų šių sąlygų:
- a. pagalba kaip finansinė kompensacija turi būti teikiama, tik kai tokia kompensacija mokama už papildomą nesuvaldomą elektros energiją, palyginti su numatomu suvartojimu pagal pagrindinį scenarijų per atitinkamą valandą be konkurencinio konkurso, nurodyto 75 punkto e papunktyje (toliau – papildomas suvartojimo mažinimas). Papildomam suvartojimo mažinimui nustatyti gali būti naudojamos įvairios metodikos. Siekdamas užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama tik poreikiui papildomai mažinti, valstybės narės apskritai turėtų atsižvelgti į didesnių energijos kainų teikiamas paskatas, visas kitų paramos išmokų ir schemų teikiamas paskatas, oro sąlygas ir manipuliavimo riziką;
 - b. pagalba pirmiausia turi būti siekiama padėti pasiekti Reglamento (ES) 2022/1854¹¹⁴ 3 ir 4 straipsniuose nustatytą suvartojamos elektros energijos kiekio mažinimo tikslą. Jeigu pagalba suplanuota taip, kad būtų siekiama daugiau nei tų tikslų, valstybės narės privalo įrodyti, kad pagalba teikia papildomos naudos (pavyzdžiui, sumažina sistemos išlaidas arba dujų vartojimą) ir yra būtina¹¹⁵ ir proporcinga dideliems ekonomikos sutrikimams atitaisyti, kartu išsaugant vidaus rinką;
 - c. pagalba turi būti teikiama pagal schemą, kuriai numatyta tam tikra apimtis ir biudžetas;
 - d. pagalba gali būti teikiama įvairiomis formomis, įskaitant tiesiogines dotacijas, paskolas ir garantijas;
 - e. pagalba turi būti teikiama rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika. Jeigu nustatoma kompensacijos permokos rizika, pagalba turi būti suplanuota taip, kad leistų spręsti nenumatyto pelno problemą, pavyzdžiui, iš anksto nustatant apibrėžtą susigrąžinimo mechanizmą;
 - f. konkurenciniame konkurse (-uose) iš principo turėtų būti leidžiama siūlyti visus įmanomus papildomo suvartojimo mažinimo būdus, visų pirma:
 - i. vartotojams perkelti elektros energijos vartojimą arba vengti ją vartoti;

¹¹³ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

¹¹⁴ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

¹¹⁵ Pagalba paprastai bus laikoma būtina, jeigu ji padės sumažinti dujų vartojimą.

- ii. naudoti kaupimo įrenginius už skaitiklio, siekiant sumažinti suvartojimą piko valandomis (nebent dėl pagalbos suvartojimas nebūtų papildomai sumažintas), ir
 - iii. naudoti elektros energijos gamybos įrenginius už skaitiklio, kurie kaip kurą naudoja ne dujas. Valstybės narės gali pasirinkti neįtraukti elektros energijos, pagamintos naudojant kitą iškastinį kurą;
- g. 75 punkto f papunkčio atveju schemas gali būti taikomos tik vienos ar kelių kategorijų pagalbos gavėjams esant vienai iš šių aplinkybių:
- i. jeigu paslaugų, kurias gali pasiūlyti galimi pagalbos gavėjai, charakteristikų (trukmės, įskaitymo dažnio) skirtumai yra tokie, kad pasiūlymai už MWh negali būti laikomi palyginamais;
 - ii. jeigu valstybės narės gali įrodyti Komisijai, kad konkurencija nebus nepagrįstai iškraipoma, arba
 - iii. jeigu siekiama užtikrinti schemų įgyvendinimą laiku (pvz., pratęsiant galiojančių schemų trukmę).

Bet kuriuo atveju schemose neturi būti jokio dirbtinai nustatyto apribojimo ar diskriminacijos. Pagal Direktyvos (ES) 2019/944¹¹⁶ 17 straipsnį schemas neturi būti nepagrįstai apribotos ir taikomos tik konkrečioms vartotojams ar vartotojų grupėms, įskaitant telkėjus:

- h. tinkamumo dalyvauti konkurenciniame konkurse (-uose) kriterijai turi būti skaidrūs, objektyvūs ir nediskriminaciniai. Pagalbos gavėjai jau turi turėti tinkamus elektros skaitiklius¹¹⁷ arba įsipareigoti juos įdiegti prieš pradėdant papildomai mažinti vartojimą. Administracinio supaprastinimo sumetimais pagalbos gavėjams gali būti taikomas minimalaus pasiūlymo dydžio reikalavimas; tokiu atveju minimalus pasiūlymo dydis neturėtų viršyti 10MW ir siekiant pasiekti tą ribą turi būti leidžiamas telkimas;
- i. kad pagalbos gavėjai galėtų nustatyti tikslią savo pasiūlymų kainą, turi būti nustatyti aiškūs ir objektyvūs kriterijai, kuriais turi būti aprašyta, kada papildomas pagalbos gavėjo suvartojimo mažinimas bus įskaitytas. Tačiau siekiant išvengti paskatų manipuliuoti dirbtinai padidinant numatomą suvartojimą pagal pagrindinį scenarijų, gali tekti nustatyti pakankamas apsaugos sąlygas, tokias kaip tam tikra įskaitymo randomizacija;
- j. siekiant išvengti neigiamų pasekmių dujų vartojimui, pagalbos gavėjai turėtų įsipareigoti, kad dėl papildomo elektros energijos suvartojimo mažinimo neišsaugų bendras dujų vartojimas. Be to, kad galėtų gauti elektros energijos suvartojimo piko valandomis mažinimo pagalbą ir pasinaudotų elektros energijos vartojimo perkėlimo iš piko valandų į ne piko¹¹⁸ valandas nauda, kartu vengdami trukdyti

¹¹⁶ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

¹¹⁷ t. y. skaitiklis, kuris atskirai matuoja suvartojimą tuo metu, kai reikia papildomai mažinti poreikį, ir kai to nereikia.

¹¹⁸ Terminas „ne piko valandos“ turi būti apibrėžtas, siekiant išvengti, kad elektros energija apskritai nebūtų vartojama, kai jai gaminti naudojamos dujos.

siekti bendro suvartojamos energijos kiekio mažinimo tikslo, pagalbos gavėjai turėtų įsipareigoti ne piko valandomis suvartoti ne daugiau kaip 150 % elektros energijos kiekio, kuriuo sumažintas vartojimas piko valandomis ir už kurį mokama kompensacija;

- k. pagalbos gavėjai turi būti atrenkami per konkurencinį konkursą, remiantis mažiausia papildomo elektros energijos suvartojimo mažinimo vieneto kaina (EUR/Mwh arba lygiavertis dydis¹¹⁹). Valstybės narės gali nustatyti papildomą tikslą, skaidrius ir nediskriminacinius pasiūlymų eilės nustatymo kriterijus, kad skatintų naudoti labiau aplinką tausojančias technologijas, kurių reikia siekiant remti Sąjungos aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimą;
- l. kiekvienam pagalbos gavėjui turi būti atlyginama pagal faktinį papildomą suvartojimo mažinimą (palyginti su papildomu suvartojimo mažinimu, kurį pagalbos gavėjas įsipareigojo pasiekti);
- m. pagalba neturi nepagrįstai trikdyti tinkamo elektros energijos vidaus rinkos veikimo. Valstybės narės gali leisti pagalbos schemeje dalyvauti kitų valstybių narių dalyviams;
- n. kompensuojamas papildomas suvartojimo mažinimas turi įvykti per laikotarpį, kuriam taikomas atitinkamas Reglamento (ES) 2022/1854¹²⁰ straipsnis (-iai), arba, jeigu pagalba neapsiriboja tais tikslais, iki 2023 m. gruodžio 31 d.;
- o. sumavimas su kitomis valstybės pagalbos priemonėmis yra įmanomas, jeigu išvengiama pernelyg didelės kompensacijos, užtikrinant, kad, pavyzdžiui, pagalba būtų teikiama per atvirą konkurencinį konkursą. Be kuriuo atveju pagalba negali būti teikiama, jeigu ja dengiamos netinkamos finansuoti išlaidos, kurios jau dengiamos kitomis valstybės pagalbos priemonėmis.

3. STEBĖSENA IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

- (76) Atitinkamą informaciją apie kiekvieną pagal šį komunikatą suteiktą individualią pagalbą, viršijančią 100 000 EUR¹²¹, o pirminės žemės ūkio produktų gamybos ir žuvininkystės sektoriuose viršijančią 10 000 EUR¹²², valstybės narės privalo paskelbti

¹¹⁹ Pavyzdžiui, kai pagalbos gavėjai atrenkami pagal galios vieneto kainą (EUR/MW) už suvartojimo mažinimą per nustatytą valandų skaičių. Tokiu atveju valandų skaičius turi būti nustatytas iš anksto.

¹²⁰ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

¹²¹ Tai yra informacija, kurios reikalaujama pagal 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014 III priedą ir Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 III priedą. Gražintinų avansų, garantijų, paskolų, subordinuotųjų paskolų ir kitų formų paramos atveju nominalioji pagrindinės priemonės vertė nurodoma kiekvienam pagalbos gavėjui. Mokesčių ir mokėjimo lengvatų atveju individualios pagalbos dydis gali būti nurodytas intervalais.

¹²² Tai yra informacija, kurios reikalaujama pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 III priedą ir 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1388/2014 III priedą. Gražintinų avansų, garantijų, paskolų, subordinuotųjų paskolų ir kitų formų paramos atveju nominalioji pagrindinės priemonės vertė nurodoma kiekvienam pagalbos gavėjui. Mokesčių ir mokėjimo lengvatų atveju individualios pagalbos dydis gali būti nurodytas intervalais.

išsamioje valstybės pagalbos interneto svetainėje arba Komisijos viešos paieškos svetainėje¹²³ per 12 mėnesių nuo jos suteikimo.

- (77) Pagalbos priemonių pagal šio komunikato 2.4 skirsnį atveju, jeigu bendra pagalbos suma vienai įmonei viršija 50 mln. EUR, valstybės narės į savo schemas privalo įtraukti reikalavimą, kad pagalbos gavėjas per vienus metus nuo pagalbos suteikimo pagalbą teikiančiai institucijai pateiktų planą, kuriame būtų nurodyta, kaip pagalbos gavėjas sumažins savo energijos vartojimo anglies pėdsaką arba kaip įgyvendins bet kurį iš šio komunikato 33 punkte aprašytų su aplinkos apsauga arba energijos tiekimo saugumu susijusių reikalavimų. Šis reikalavimas taikomas nuo 2023 m. sausio 1 d.
- (78) Valstybės narės Komisijai turi teikti metines ataskaitas¹²⁴.
- (79) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų saugomi išsamūs dokumentai, susiję su šiame komunikate numatytos pagalbos skyrimu. Tokie dokumentai, kuriuose turi būti visa informacija, būtina siekiant nustatyti, ar buvo laikomasi visų būtinų sąlygų, turi būti saugomi 10 metų nuo pagalbos suteikimo ir Komisijos prašymu turi būti jai pateikiami.
- (80) Komisija gali prašyti papildomos informacijos apie suteiktą pagalbą, visų pirma tam, kad patikrintų, ar buvo laikomasi Komisijos sprendimo, kuriuo patvirtinama pagalbos priemonė, sąlygų.
- (81) Kad galėtų stebėti šio komunikato įgyvendinimą, Komisija valstybių narių gali prašyti pateikti apibendrintą informaciją apie valstybės pagalbos priemonių naudojimą siekiant atitaisyti didelį ekonomikos sutrikdymą dėl dabartinės krizės ir susijusių ribojamųjų priemonių.

4. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- (82) Šį komunikatą Komisija taiko nuo 2022 m. spalio 28 d. Komisija šio komunikato nuostatas taiko visoms priemonėms, apie kurias pranešta nuo 2022 m. spalio 28 d., taip pat priemonėms, apie kurias pranešta iki tos dienos.
- (83) Šiuo komunikatu pakeičiama 2022 m. kovo 23 d. priimta laikinoji sistema krizės sąlygomis¹²⁵ su pakeitimais, padarytais 2022 m. liepos 20 d.¹²⁶ (toliau – ankstesnė laikinoji sistema krizės sąlygomis). Ši ankstesnė laikinoji sistema krizės sąlygomis nuo 2022 m. spalio 27 d. atšaukiama.
- (84) Apskritai pagal ankstesnės laikinosios sistemos krizės sąlygomis 2.1–2.3 skirsnius suteikta pagalba ir pagalba, suteikta pagal tuos pačius atitinkamus šio komunikato skirsnius, jokių momentu negali viršyti pagalbos viršutinių ribų, nustatytų atitinkamuose šio komunikato skirsniuose. Kalbant apie 2.4 skirsnį, pagal ankstesnę

¹²³ Valstybės pagalbos skaidrumo viešos paieškos svetainėje, kurią galima rasti adresu <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lt>, galima susipažinti su duomenimis apie individualios valstybės pagalbos skyrimą, kuriuos valstybės narės pateikė laikydamosi Europos valstybės pagalbos skaidrumo reikalavimų.

¹²⁴ OL L 140, 2004 4 30, p. 1.

¹²⁵ OL C 131 I, 2022 3 24, p. 1.

¹²⁶ OL C 280, 2022 7 21, p. 1.

laikinąją sistemą krizės sąlygomis suteikta pagalba ir pagalba, suteikta pagal šį komunikatą, tuo pačiu tinkamu finansuoti laikotarpiu negali viršyti šiame komunikate nustatytų pagalbos viršutinių ribų. Pagal ankstesnės laikinosios sistemos krizės sąlygomis 2.5 ir 2.6 skirsnius suteikta pagalba negali būti sumuojama su pagalba, suteikta pagal tuos pačius atitinkamus šio komunikato skirsnius, jeigu ja dengiamos tos pačios tinkamos finansuoti išlaidos.

- (85) Pagal Komisijos pranešimą dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo¹²⁷ Komisija šį komunikatą taiko pagalbai, apie kurią nepranešta, jeigu pagalba suteikta nuo 2022 m. spalio 28 d.
- (86) Visais kitais atvejais Komisija taikys pagalbos suteikimo metu galiojančioje laikinojoje sistemoje krizės sąlygomis nustatytas taisykles.
- (87) Iki 2023 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūrės visus skirsnius pagal šį komunikatą remdamasi svarbiais konkurencijos arba ekonominiais argumentais ir atsižvelgdama į tarptautinius pokyčius. Jeigu būtų naudinga, Komisija taip pat gali išsamiau paaikškinti savo požiūrį konkrečiais klausimais.
- (88) Glaudžiai bendradarbiaudama su susijusiomis valstybėmis narėmis Komisija užtikrina, kad priemonių vertinimas po aiškaus ir išsamaus pranešimo apie šiame komunikate numatomas priemones būtų atliekamas greitai. Valstybės narės turėtų kuo skubiau ir kuo išsamiau informuoti Komisiją apie savo ketinimus ir pranešti apie planus priimti tokias priemones. Šiame procese Komisija valstybėms narėms teiks gaires ir pagalbą.

¹²⁷ OL C 119, 2002 5 22, p. 22.

I PRIEDAS

Itin paveikti sektoriai ir pasektoriai¹²⁸

	NACE kodas	Aprašymas
1	0510	Juodųjų akmens anglių (antracito) kasyba
2	0610	Žalios naftos gavyba
3	0710	Geležies rūdų kasyba
4	0729	Kitų spalvotųjų metalų rūdų kasyba
5	0891	Mineralinių iškasenų chemijos pramonei ir trąšoms gaminti kasyba
6	0893	Druskos gavyba
7	0899	Kita, niekur kitur nepriskirta, kasyba ir karjerų eksploatavimas
8	1041	Aliejaus ir riebalų gamyba
9	1062	Krakmolo ir krakmolo produktų gamyba
10	1081	Cukraus gamyba
11	1106	Salyklo gamyba
12	1310	Tekstilės pluoštų paruošimas ir verpimas
13	1330	Tekstilės apdaila
14	1395	Neaustinių medžiagų ir neaustinių medžiagų gaminių ir dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba
15	1411	Odinių drabužių siuvimas
16	1621	Faneravimo dangos ir medienos plokščių gamyba
17	1711	Plaušienos gamyba
18	1712	Popieriaus ir kartono gamyba
19	1910	Kokso produktų gamyba
20	1920	Rafinuotų naftos produktų gamyba

¹²⁸ Sektoriai ir pasektoriai, nurodyti pagal jų taršos intensyvumą ir prekybos intensyvumą, atitinka sektorius ir pasektorius, nurodytus 2019 m. vasario 15 d. Komisijos deleguotajame sprendime (ES) 2019/708, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB papildoma nustatytu 2021–2030 m. sektorių ir pasektorių, kuriems būdinga anglies dioksido nutekėjimo rizika, sąrašą (OL L 120/20, 2019 5 8).

21	2011	Pramoninių dujų gamyba
22	2012	Dažiklių ir pigmentų gamyba
23	2013	Kitų pagrindinių neorganinių chemikalų gamyba
24	2014	Kitų pagrindinių organinių chemikalų gamyba
25	2015	Trašų ir azoto junginių gamyba
26	2016	Pirminių plastikų gamyba
27	2017	Pirminio sintetinio kaučiuko gamyba
28	2060	Cheminių pluoštų gamyba
29	2110	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba
30	2311	Plokščiojo stiklo gamyba
31	2313	Tuščiavidurio stiklo gamyba
32	2314	Stiklo pluoštų gamyba
33	2319	Kito stiklo, įskaitant skirtą techninėms reikmėms, gamyba ir apdorojimas
34	2320	Ugniai atsparių gaminių gamyba
35	2331	Keraminių apdailos ir šaligatvio plytelių gamyba
36	2332	Degto molio plytų, plytelių ir statybinių dirbinių gamyba
37	2341	Keraminių buities ir puošybos gaminių bei dirbinių gamyba
38	2342	Keraminių santechnikos gaminių ir dirbinių gamyba
39	2351	Cemento gamyba
40	2352	Kalkių ir gipso gamyba
41	2399	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, nemetalo mineralinių produktų gamyba
42	2410	Tomo ketaus ir plieno bei ferolydinių gamyba
43	2420	Plieninių vamzdžių, vamzdelių, tuščiaidurių profilių ir susijusių jungiamųjų detalių gamyba
44	2431	Šaltasis strypų tempimas
45	2442	Aliuminio gamyba
46	2443	Švino, cinko ir alavo gamyba

47	2444	Vario gamyba
48	2445	Kitų spalvotųjų metalų gamyba
49	2446	Branduolinio kuro perdirbimas
50	2451	Geležies liejinių gamyba
	PRODCOM kodas	Aprašymas
1	81221	Kaolinas ir kitas kaolininis molis
2	10311130	Užšaldytos bulvės, paruoštos arba konservuotos (įskaitant virtas arba apvirtas aliejuje ir tuomet užšaldytas bulves) (išskyrus paruoštas su actu arba acto rūgštimi)
3	10311300	Džiovintų bulvių miltai, rupiniai, dribsniai, granulės ir kruopos
4	10391725	Koncentruotos pomidorų tyrės ir pastos
5	105122	Nenugriebto pieno milteliai
6	105121	Nugriebto pieno milteliai
7	105153	Kazeinas
8	105154	Laktozė ir laktozės sirupas
9	10515530	Išrūgos ir modifikuotos išrūgos, miltelių, granulių arba kitokio pavidalo sausieji produktai, koncentruotos arba nekoncentruotos, į kurias pridėta arba neprisidėta saldiklių
10	10891334	Kepimo mielės
11	20302150	Stiklėjantys emaliai ir glazūros, angobai (šlikeriai), skysti blizgikliai ir panašūs preparatai keramikai, emaliui ir stiklui
12	20302170	Skysti blizgikliai ir panašūs preparatai, fritas ir kitas stiklas, miltelių, granulių arba dribsnių pavidalo
13	25501134	Geležinės laisvojo kalimo dalys, skirtos perdavimo (transmisijos), alkūniniams, kumšteliniams velenams ir skriejikams

II PRIEDAS

Atitikties lentelė

2022 m. kovo 23 d. priimta laikinoji sistema krizės sąlygomis su pakeitimais, padarytais 2022 m. liepos 20 d.		Ši laikinoji sistema krizės sąlygomis	
Punktai	1–14	Punktai	1–14
Punktas	14a	Punktas	15
		Nauji punktai	16–17
Punktas	15	Punktas	18
Punktas	16	Punktas	19
Punktas	17	Punktas	20
Punktas	18	Punktas	21
Punktas	19	Punktas	22
		Nauji punktai	23–24
Punktas	20	Punktas	25
Punktas	21	Punktas	26
Punktas	22	Punktas	27
Punktas	23	Punktas	28
		Nauji punktai	29, 30, 31 ir 32
Punktas	24	Punktas	33
Punktas	25	Punktas	34
Punktas	25a	Punktas	35
Punktas	26	Punktas	36
Punktas	26a	Punktas	37
Punktas	26b	Punktas	38
Punktas	26c	Punktas	39
Punktas	26d	Punktas	40
Punktas	27	Punktas	41
Punktas	28	Punktas	42
Punktas	29	Punktas	43
Punktas	30	Punktas	44
Punktas	31	Punktas	45
Punktas	32	Punktas	46
Punktas	33	Punktas	47
Punktas	34	Punktas	48
Punktas	35	Punktas	49
Punktas	36	Punktas	50
Punktas	37	Punktas	51
Punktas	38	Punktas	52
Punktas	39	Punktas	53
Punktas	40	Punktas	54
Punktas	41	Punktas	55
Punktas	42	Punktas	56
Punktas	43	Punktas	57
Punktas	44	Punktas	58

Punktas	45	Punktas	59
Punktas	46	Punktas	60
Punktas	47	Punktas	61
		Naujas papunktis	61 punkto g papunktis
Punktas	47 punkto g papunktis	Punktas	61 punkto h papunktis
Punktas	47 punkto h papunktis	Punktas	61 punkto i papunktis
Punktas	48	Punktas	62
Punktas	49	Punktas	63
Punktas	50	Punktas	64
Punktas	51	Punktas	65
Punktas	52	Punktas	66
Punktas	53	Punktas	67
		Naujas punktas	68
Punktas	53a	Punktas	69
Punktas	53b	Punktas	70
		Naujas punktas	71
Punktas	53c	Punktas	72
Punktas	53d	Punktas	73
		Nauji punktai	74 ir 75
Punktas	54	Punktas	76
		Naujas punktas	77
Punktas	55	Punktas	78
Punktas	56	Punktas	79
Punktas	57	Punktas	80
Punktas	58	Punktas	81
Punktas	59	Punktas	82
		Nauji punktai	83, 84, 85 ir 86
Punktas	60	Punktas	87
Punktas	61	Punktas	88